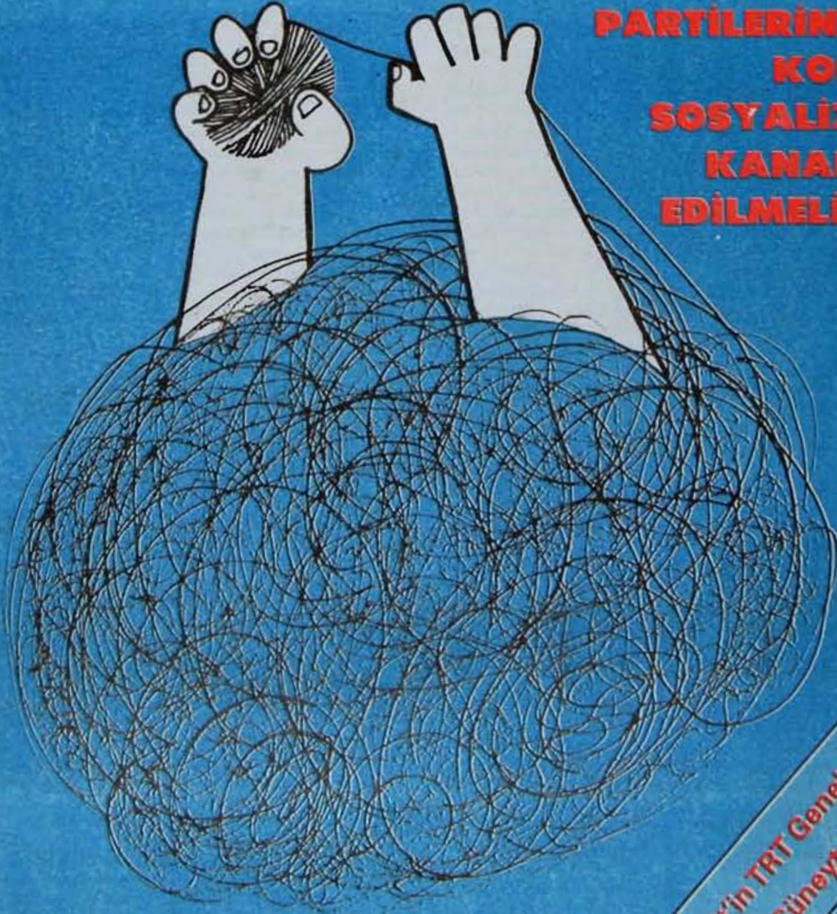
BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 141-20 ARALIK 1977 FİYATI: 5 TL

UMUTSUZLUKTAN UMUTA DOĞRU

SERMAYE PARTİLERİNDEN KOPUŞ, SOSYALİZME KANALİZE EDİLMELİDİR

Ecevit'in TRT Genel Müdürü adayı: Cüneyt Arcayürek

UMUTSUZLUKTAN UMUTA DOĞRU

Yalçın KÜÇÜK

Yerel seçimler yapıldı. Sonuçları belli oluyor. Bu sonuçlar için söylenmesi gerekli olan çok açık: Bu seçim sonuçları, 12 Mart sonrası dönemde yapılan tüm seçimler içinde en değerli bilgileri veriyor. Seçim kampanyasında söylenenler ve iddia edilenler açısından değil, ortaya çıkan tablo bakımından bu seçimler bir dönüşün başlangıcı niteliğini taşıyor. Sözde umutlardan gerçek umutlara doğru, sözde sorunlardan gerçek sorunlara doğru ısrarlı, kararlı ve inançlı bir yürüyüşü simgeliyor. İnançlı ve umutlu bir yürüyüşe çıkanlar, tarihin dönüşü olmayan ilerleyişi içinde kararlılık ile yer alanlar bu seçim sonuçlarından çok değerli sonuçlar çıkaracaklar. Yollarının çok açık ve aydınlık olduğunu görecekler. Seçim sonuçlarının olumlu ve olumsuz yanlarına bakarak bir tek olumlu sonucu, bir kez daha, çıkaracaklar: Örgüt.

YÜRÜYÜŞ, seçimlerden önceki son sayısında, "seçim kampanyası, sermaye partilerinin çaresizliğini sergiledi" başlıklı sayfasında şunları yazdı: "Yerel seçimler, sonuçları itibariyle olmasa da, seçim kampanyaları açısından gerçekten bir dönüm noktası niteliğini kazandı. Seçim kampanyası sermayenin iki büyük partisi olan CHP ve AP için bir dönüşün ilk önemli işaretlerini verdi. Böyle bir dönüşün sandıktan çıkacak oylara açık bir damga vurması beklenmiyor. CHP ve AP, bütün seçim kampanyası boyunca büyük kentlerde toplantı ve miting düzenlemekten özenle kaçındılar. Daima küçük yöreleri seçtiler. Bu, her iki partinin yöneticilerinin, toplumdaki nabız atışını sezdiklerini gösteriyor. Her iki parti de bu seçimlerde yine büyük oylar toplayacaklarını biliyorlar. Ancak küçük kentlerde kolayca yaratılabilecek heyecanın dışında bü ilk kentlerde eski havayı bulamayacaklarını anlamış görünüyorlar. Seçimlere iki gün kala, her iki partinin genel merkezi bunu bildiğini gösterdi. Yüzbinl yerine binlere ve onbinlere hitap etmeyi tercih etti. Sermayenin iki büyük partisi artık ancak küçük heyecanlar yaratabildiklerini anlamaya başladılar." Seçim sonuçları, bunları doğruladı. Ama söylenenlerin eksik olduğunu da gösterdi. Başka bir deyişle, seçimden önce yazılanlar seçimden sonra aşırı ölçüde doğrulandı. Sezilen nabız atışı seçim sandığına da yansıdı.

Bu sayının orta sayfasında "ilginç" tablolar var. Bir bölümü şöyle: Haziran seçimleri ile Aralık ayı İl Genel Meclisi seçimleri arasında CHP, Adana'da yüzde 16, Kocaeli'de yüzde 25; İzmir'de yüzde 25; Hatay'da yüzde 29; İstanbul'da yüzde 49 oranında oy kaybetti. Bu illerde Haziran seçimlerine göre bu oranlarda daha az oy aldı. Bu yazı yazılırken Ankara ile ilgili kesin sonuçlar ve yüzdeler yoktu. Ancak Ankara'da da oy kaybetti. Şimdi bu oy kayıpları nasıl açıklanacak? Yerel seçimlerde katılma oranının düşük olmasıyla mı? Buna verilecek cevaplar o kadar çok ki. Bir: Yerel seçimlerde katılma oranı genel seçimlere göre düşük ama, hiç birinde bu kadar düşük olmadı. İki: Adana, Kocaeli, İzmir, Hatay ve İstanbul'da Adalet Partisi de oy kaybediyor ama kaybetme oranı Halk Partisi'nin kaybetme oranından daha düşük. Üç: Bir muhalefet partisi, kendisini umut ilan eden bir parti, görülmemiş ölçüde zam yapmış, zulüm yapmış bir iktidar partisinden daha çok oy kaybediyor. Dört: Halk Partisi, bu seçimleri bir yerel seçim niteliğinden çıkararak ve "referandum" olduğunu iddia ederek genel seçim düzeyine çıkarmaya çalıştı. Beş: Muhalefet partileri için, umut olduğunu ilan eden partiler için, orandan daha önemli olan mutlak sayıdır. Öyleyse? Buna sıra gelecek.

Sıra şimdi başka yerde. CHP ile aynı kaynaktan su içen faşist Hareket Partisi'nde. Bunların yan yana gelmesi sadece aynı kaynaktan su içmeleri ile ilgili değil. Sermaye basını ile sözüm ona ilerici basın seçim sonrasının Pazartesi ve Salı günlerini CHP ve MHP'nin "kazançları" ile ilgili yayınlara ayırdı. Hürriyet türünden gazeteler Çarşamba gününü soğan ve mercimek fiyatlarının artışına ayırdı. Sözüm ona ilerici basın ise Çarşambadan sonra istifalarla uğraştı. Faşist Hareket Partisi ise seçim sonrasının ilk günlerinde elde ettiği yaygın "kazançlar" ile idare etti. Sonra da yeni baskınlar ve cinayetler başladı. Acaba faşistler, sermaye basını ile sözüm ona ilerici basının ilan ettiği seçim "zaferini" mi kutladılar? Yoksa acı yenilginin intikamını mı almaya başladılar?

Şimdi sıra burada. Şimdi sıra Aralık seçimlerinin en olumlu ve en sevindirici yanında. Örneklem olarak aynı kentler alındığında ortaya çıkan tablo şöyle: "Muzaffer" olarak gösterilen faşist Hareket Partisi, Adana'da ancak Haziran seçimlerinde aldığı oyu koruyor. Hatay'da oylarını yüzde 2 oranında artırıyor. Kocaeli'de yüzde 35 oy kaybediyor. Oy kaybetme oranı İstanbul'da yüzde 51'e ve İzmir'de ise yüzde 58'e çıkıyor. Şu anda Ankara ile ilgili kesin rakam yok. Ama Ankara'da da oy kaybediyor. Bu ne biçim bir zafer? Türkeş'in başlattığı, Ecevit'in tersine çevirerek sürdürdüğü, Ecevit yazarlarının büyük bir malzeme bulmuş gibi sarıldığı faşist partinin kimden oy kazandığı tartışması nerede? Bir: Faşist partinin oy kazandığından söz edebilmek ve bunun kaynağını arayabilmek için, ilk önce, mutlak olarak oyunu artırması gerek. İki: Disiplinli olduğunu iddia eden faşist parti, işçilerin yoğun olduğu kentlerde mutlak olarak oy kaybetmeye başladı ise, oy tabanını da yitirmeye başlamıştır, demek. Üç: Faşist partinin yalnızca nereden kaynaklandığı çok iyi bilinen vurucu gücü disiplinli. Yoksa, yığınlar içinde kararlı bir tabanı yok. Dört: Sözümona ilericiler, sözümona "ince" hesaplar için ve yalnızca bu açıdan "iyi niyet" aranabilecek gerekçelerle, faşist partinin zaferinden söz edecek yerde gerilediğini yazarlarsa hem doğruları yazmış olurlar ve hem de demokrasiye hizmet etmiş sayılırlar.

Bu seçimlerde sermaye partileri geriledi. Tümü birden geriledi. İlerleme gerilemeye dönüştü. Bu seçimler, ilerlemenin gerilemeye dönüşmesinin açık bir simgesi oldu. Bu seçimde CHP de, AP de geriledi. Fakat asıl önemlisi, faşist Hareket Partisi'nin gerilemesi oldu. Bu, demokrasi mücadelesinde önemli bir adım sayılmalı. Ancak bir seçimin sonuçlarını çözümlerken yalnızca sayılara bakmak yetmez. Seçimin getirdiği kazanımları anlamak için yetmez. Her siyasal olay gibi seçimler de, sayıların dışında, teorik ve ideolojik boyutlar taşıyor. Teorik ve ideolojik kazanımları içeriyor. Teorik ve ideolojik kazanımlar ise Halk Partisi'nin almış olduğu sonuçların çözümlemesinde yoğunlaşıyor.

YÜRÜYÜŞ
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ ● Yazı İşleri Müdürü: Metin CULHAOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● YÖNETİM: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel. 17 45 81 ● İSTANBUL BÜROSU: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş İSTANBUL Tel. 26 35 67 ● ABONE KOŞULLARI: Yıllık 200 TL, 6 Aylık 100 TL ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İLAN KOŞULLARI: Arka Kapak (Renkli) 15 000 TL, Arka Kapak (Siyah Beyaz) 12 000 TL, İç sayfalarda sütun santimi 60 TL. Yayın ilanlarına % 50 indirim yapılır. ● BASKI: Daily News Web-Ofset Tesisleri ● Kapak düzeni: Uğur Ökman

Diğer sermaye partileri gibi Halk Partisi de, bu seçimlerden, önemli sayılara ulaşan işçi ve emekçi seçmenini kaybetmiş olarak çıkıyor. Böyle bir sonuç, Halk Partisi'nin sağa kayma ve giderek büyük sermaye indinde Adalet Partisi' nin yerini alma politikasının, kendisini pek akıllı sayanlar dışında, geniş işçi ve emekçi yığınları tarafından görülüp anlaşılmaya başlandığını vurguluyor.

Ama iş bu kadar değil. İşçi ve emekçi yığınlara bir "umut" olarak sunulan Halk Partisi'nden kopan işçi ve emekçiler, otomatik olarak ve kendiliğinden, işçi sınıfının siyasal örgütüne oy vermiyor. Bu seçimler, işçi ve emekçi yığınların Türkiye İşçi Partisi'ne oy vermeden önce bir ara durakta beklemeyi tercih ettiklerini gösteriyor. Bunun nedenleri olmalı. Fakat nedenler ne olursa olsun, önce saygı duyulmalı. Çünkü saygı duyma, mutlak yerine getirilecek görevleri belirliyor. Yalnız, iş burada da kalmıyor. Türkiye İşçi Partisi' nin güçlenmesi ve giderek oy tabanını önceden kestirilebilecek bir tavana doğru genişletmesi, sanıldığının aksine, Halk Partisi'nin oylarını alma anlamına gelmiyor.

Birçok nedenle. Bir: İşçi ve emekçi oylar, neden Halk Partisi'nin oyları oluyormuş? Diğer sermaye partilerinin olduğu gibi Halk Partisi'nin tabanındaki işçi ve emekçi oylarının asıl sahibi Türkiye işçi sınıfının siyasal örgütüdür. vla ve sanıyla Türkiye İşçi Partisi'nindir. Belli tavana ulaşıncaya kadar bunları almaya çalışacak ve er veya geç alacak. İki: Halk Partisi'nin dışında faşist Hareket Partisi de dahil diğer sermaye partilerine oy veren işçi ve emekçiler var. Üç: Haziran seçimleri ile Aralık seçimlerinin karşılaştırmasının da gösterdiği gibi altı ay önce Halk Partisi'ne oy vermiş olan çok büyük sayıda işçi ve emekçi bu seçimde CHP için oy vermedi. Dört: Çok büyük sayıdaki bu işçi ve emekçi yığınını Halk Partisi'nin malı saymak mülkiyet kavramını burjuvaların düşündüğünden daha ciddiye almak, demek. Beş: İçine girdiği süreç içinde Halk Partisi'nin bu işçi ve emekçi yığınını tekrar kazanabileceğini düşünmek için, çok derin bir melankoli ve CHP hummasına tutulmuş olmak gerek.

Dahası da var. Bir bölümü, şu "beş parti" edebiyatı ve bu edebiyata sığınarak, Behice Boran'ın deyişi ile, timsah gözyaşları dökenlerle ilgili. Bir: "Beş parti" sayılandan ikisi seçimlere girme zahmetine bile katlanamadı. Yerel seçimlere girmek için on beş ilde örgütlü olmak gerekmiyor. Bir tabela yeter. Bir de amblem olması gerek. Bu ikisi Yüksek Seçim Kurulu'na amblemlerini bildiremedikleri için seçime katılamadı. Ama kimin olduğu bilinen Ulusal Kadınlar Partisi, bu işi yaptı ve radyodan konuştu. Böylece "beş parti" üçe indi. İki: Ama timsah gözyaşı dökenler, daha fazla üzülmek için olsa gerek, şimdiye kadar ayrı bir kategoride saydıkları Timisi'nin partisini de katarak üçü yeniden dört yaptılar. Üç: Radyo konuşmaları ile Feyzioğlu'nu aratmayan bir "sol" parti, maoculuğun oy gücünü kanıtladı. Maocuların lutfu ile de yaşama şansı olmadığını kanıtladı. Dört: Bir diğer "sol" parti, birkaç yöredeki çalışkan unsurlarının çabalarının dışında, Türkiye İşçi Partisi'nin gelişmesini durdurmayı en büyük ilerleme sayanlarla sosyalist hareketi dağınık göstermeyi en büyük işlev kabul edenlerin oylarını aldı. Bunların gücünü gösterdi. Beş: Yerel seçimler, "beş parti" edebiyatına öldürücü bir darbe indirdi. Timsah gözyaşları dökenlerin bundan sonra işleri güçleşecek. Altı: Yine de olanaklar var. Ankara'da "Demokrat Parti" tabelası taşıyan bir bina var. Büyük bir tabela var. İçinde insanlar sürekli kağıt oynuyor. Bu partiyi Demirel'in oynadığı biliniyor. Başkaları çıkıp da "Demokrat Parti" adını almasınlar diye. Üç parti, dört parti, beş parti oyun oynamak isteyenler de bu yolu deneyebilirler. Sıkıldıkça bu oyunu oynarlar.

Bu seçimlerde Türkiye İşçi Partisi, Haziran seçimlerindeki ile aynı seçmen yoğunluğunda seçimlere girdi. Oylarını, şu andaki bilgilere göre, üç katı artırmış oluyor. Bu seçimlerde oyunu artıran tek parti, Türkiye İşçi Partisi. Bu saptamadan sonra söylenecekler var. Bir: Türkiye İşçi Partisi'nin Haziran seçimlerinde de, bu seçimde de aldığı oylar, Türkiye işçi sınıfının oy potansiyelini göstermiyor. Oy artırması önemli. Ama elde edilen sonuçlar yalnızca bir başlangıç. İki: Türkiye İşçi Partisi'nin almış olduğu oylar, en fazla alınan oyların yüzde onu kadar bir ilave ile 11 Aralık 1977 tarihinde Türkiye'deki sosyalistlerin sayısını veriyor. Sosyalizmi tek çözüm olarak görenlerin sayısını gösteriyor. Üç: Bunu böyle kabul etmek gerekiyor. Dört: İşçi sınıfının nitel gücünün bu seçimlerdeki etkinliğini alınan oylarla ölçmemek gerekiyor. Beş: Türkiye İşçi Partisi'nin bu seçimlerde aldığı sonuçlar, oy karşılaştırmasıyla birlikte, alınan oylardan çok daha değerli bir sonucu da beraberinde getiriyor. Örgütlü çalışmanın vazgeçilmez önemini ve başarının tek anahtarı olduğunu, bir kez daha, vurguluyor.

Son bir nokta: Türkiye İşçi Partisi, örgütlü çalışmasının etkinliğinden ayrı olarak, bu seçimlerde alması gereken oyları almadı. Bunun nedenleri olmalı. Özellikle işçi oyları için nedenler olmalı. Bu nedenler üzerinde düşünmek kimlerin neler yapmış olduğunu da göstermesi bakımından gerekli. Bunun için de başlangıç, 15-16 Haziran. Türkiye işçi sınıfının siyasal hareketi ve mücadelesi çok gerilere kadar gidiyor. Ancak 1970 15-16 Haziran tarihindeki olayların somut ve pratik bir önemi var. 15-16 Haziran, işçi sınıfının hem kendisi ve hem de başkalarının gözünde, gücünü sergileyen bir eylem oldu. İşçiler, dostları ve düşmanları, bu eylemle bu gücün ne olduğunu birden bire gördüler. Kendiliğinden olmadı. 15-16 Haziran, Türkiye İşçi Partisi yöneticilerinin 12 Mart döneminde mahkumiyet kararının gerekçesinde yer aldı. DİSK yöneticileri ise 15-16 Haziran olaylarından dolayı, 12 Mart mahkemelerinin "yetki" alanının dışında kaldılar.

İşçi sınıfının kendi gücüne güveninde 15-16 Haziran eylemlerinin payı büyük. 12 Mart, tüm zulmüne karşın, bu güveni kıramadı. Bu güveni kırma işi, 12 Mart'tan sonra, CHP-Büyük Burjuvazi-DİSK Üst Yönetimi üçgenine düştü. Sonraki gelişmeler, 12 Mart dönemini tamamlayıcı yönde oldu. Önce işçi sınıfının politik hareketi ile DİSK'i özdeşleştirme girişimi tezgahlandı. Bu, Türkiye İşçi Partisi'nin yeniden kurulmasıyla başladı. Bu özdeşliği sağlamada belli bir mesafe alındıktan sonra, operasyonun ikinci aşamasına sıra geldi. Öznel gerekçeler bir yana, Eylül Direnişi ile işçi sınıfının DİSK'e güveninin kırılması yolunda önemli bir adım atıldı. CHP-Büyük Burjuvazi-DİSK Üst Yönetimi, siyasal hareket ile sendikal hareket arasında bir özdeşlik kurmada belli bir başarı kaydettikten sonra işçi sınıfının ekonomik örgütüne güvenini kırma yolunda yeni bir adım atıldı. Bu adımı, yine öznel durumlar bir yana, 1 Mayıs Katliamı ile ikilediler.

DİSK üst yöneticilerinin açık ve bilinçli katkısı ile atılan bu iki adım, işçi sınıfının kendi gücüne güvenini sarsma amacına yöneldi. Ancak burada da durulmadı. Hatırlanacak: Bu iki adımdan hemen sonra Maden-İş Sendikası ön plana çıkarıldı. Sıra DİSK içinde önemli bir yere sahip olan ve belli birikimleri içeren Maden-İş Sendikasına geldi. "DİSK gitse de Maden-İş var" havası estirilmeye başlandı. Malum üçgen için gerekli olan da bu idi. Bilinç dağıtma işlevini üzerlerine alanlar, Maden-İş'i çökertme planlarını sahnelemeye başladılar. 29 Mayıs 1977 tarihinde, Haziran seçimlerinden bir hafta önce, Maden-İş'in toplu sözleşme ve greve hazırlanma pratiği bir kenara atılarak, grevler başlatıldı. Bu hazırlıksız grevin görünürdeki siyasal amacı, işçileri, "ya CHP ya kötü toplu sözleşme" açmazında bırakarak oyları Halk Partisi'ne kanalize etmek oldu. Birer okul yeri olması gereken grev alanları, Halk Partisi'nin köhne politikacılarının kapalı propaganda alanına çevrildi. Stokları artmış ve dış ticaret sıkıntılarının eşiğine girmiş olan madeni eşya sanayicileri, grevi önlemek için yerlerinden bile kıpırdamadılar. Sadece ellerini ovuşturdular. Maden-İş yöneticileri, kendi propagandalarını yapacak gazetenin zararlarını kapatmayı, işçilere grev ödemesi yapmaya tercih etti.

Buraya kadar gelindi. Önce DİSK ve daha sonra Maden-İş'e olan güveni sarstılar. Önce DİSK'i sonra da Maden-İş'i işçi sınıfının siyasal örgütü olarak gösterme propagandalarına ağırlık verdikleri için zararları daha da büyük oldu. Çünkü işçi sınıfının örgütlerine güveni yıkmak, işçi sınıfının kendisine güvenini yıkmak anlamına geliyordu. CHP-Büyük Burjuvazi-DİSK Üst Yönetimi üçgeni, bunu bilerek yola çıktı. Türkiye İşçi Partisi, öznel ve nesnel koşulların sınırları içinde, bu oyunları önleyemedi. Bu oyunları anında görüp, işçi sınıfına ve müttefiki emekçilere doğruları açıkladı. Ancak doğruların söylenmesinin yetmeyeceği, bunun mutlaka örgütlü mücadele ile ve örgütlenerek desteklenmesi gerektiği bir kez daha ortaya çıktı. Yerel seçimler, bu açıdan da, paha biçilmez kazanımları getirdi.

Türkiye İşçi Partisi, bu seçimlerden, büyük kazanımlarla çıktı. Görevler, ortada. Bu seçimlerin sonuçları, Türkiye İşçi Partisi'nin sorumluluğu kadar görevlerinin de sahibi olduğunu ve olacağını gösteriyor. Bu seçimlerden örgütlü birleşik gücün yenilmeyeceği inancı, güçlenerek çıktı. Bu seçimlerden üç kelimelik bir tek sonuç çıktı: Örgüt, örgüt, örgüt.

"NEHİRLER ENİNDE SONUNDA DENİZE ULAŞIRLAR"

Geçtiğimiz hafta sonunda yapılan yerel seçimlerin en önemli ve olumlu yanı, hiç kuşkusuz, sosyalist hareketin seçimlerde önemli bir adım atması, ağırlığını duyurmasıdır. Türkiye İşçi Partisi 11 Aralık seçimlerinin en kazançlı partisi oldu. Bütün sermaye partileri oy kaybederken, TİP oylarını üç kat arttırdı.

- **Sermaye basını seçimlerin gerçek anlamını gizlemek için sahte "zafer" başlıkları attılar. Bunların arasında bir yandan "ilericilik" sıfatını taşıyan, diğer yandan MHP'yi zafer kazanmış gibi gösterenler üzerinde durmak gerekiyor.**
- **Seçim sonuçları, sosyalist hareketin önündeki görev ve sorumlulukları açık bir biçimde gösteriyor. Sosyalist hareket, büyük bir hızla sermaye partilerinden kopan geniş yığınları hızla örgütlemek, onlara gerçek hedefler göstermek zorunda.**

Örgütlü Çalışma Ürünlerini Verecek

11 Aralık seçimlerinden önce, partisinin Ankara'da düzenlediği bir toplantıda konuşan TİP Genel Başkanı Boran şöyle diyordu:

"Dağlardan kopup gelen dereler, zaman zaman engellerle karşılaşır, ters yöne doğru akmaya başlarlar. Ama sonra yine yollarını bulurlar. Önce nehirlere, sonra da denize ulaşırlar. Önlerindeki engelleri birer birer aşarak."

TİP Genel Başkanı Boran'ın bu sözleri aynı zamanda sosyalist hareketteki çok önemli bir soruna, "nefes sorunu"na işaret ediyordu.

Dağlardan kopup gelen sular birlikte getirdiklerinin bir bölümünü, karşılaştıkları engellerin önünde, ters aktıkları zaman da denizden çok uzaklara bırakırlar. Bunlar için denize ulaşmak bir hayaldir artık. Denize, ancak dereler ve nehirlerle birlikte, onlardan kopmadan akanlar ulaşabilirler. Hareketin "nefesli" öğeleri onlardır. Diğerleri ise, denizden çok ötede mücadeleyi terkeden "gelip geçici" öğeler.

GERİDE KALANLAR

11 Aralık seçimleri, bir yönüyle kazananları ve kaybedenleri ortaya koydu. Kazananlar ve kaybedenler, her zaman, sınıflar ve siyasal hareketler olur. Kişiler ne kazanır ne kaybeder. Kişiler, bağlı oldukları hareketle birlikte ileri gider ya da geride kalırlar. 11 Aralık seçimleri kazanan ve kaybeden sınıf ve hareketlerle birlikte ve bunlara bağlı olarak, geride kalanları ve ileriye adım atanları da sergiledi.

Bir "ilerici", üstelik de gerçeklere taban tabana zıt bir biçimde faşist partinin "kazandığından" nasıl söz edebilir?

Bir "demokrat" eğer gerçekler tam tersi ise nasıl "MHP'nin AP'nin tabanını çalarak" ve giderek "güçlendiğini" söyleyebilir?

Bir "ilerici", bir "demokrat" bütün bunları söylerken sosyalist hareketin seçim başarısını nasıl saklar? Nasıl yukarıdaki iddialarını sosyalist harekete edilen küfürlerin arasında pazarlamaya devam eder?

SERMAYENİN BÜYÜK OPERASYONU

Eğer ortada bir mizansen kurulmuşsa, geride kalanlar, dere kenarına yığılan molozlar, birlikte kaybettikleri sınıf adına bu mizansene uygun konuşur, uygun yazar, uygun çizerler.

Nedir oyun, nedir mizansen?

Büyük burjuvazi, uzun dönemde güçlendirip geliştirmeyi planladığı faşist hareketi, kısa dönemde, uzlaşmalar, ihanetler ve koalisyonlar için bir tehdit unsuru olarak kullanmaya çalışmaktadır. "MHP'nin oy kazandığı" ne kadar söylenirse, AP o kadar korkup MHP'den uzaklaşacak, MC'den kopacak ve CHP'ye yanaşacaktır. Örneğin,

5 Haziran seçimlerinden güçlenerek çıkan faşist harekete karşı gerçek direnişi örgütlemek yerine, MHP'nin 11 Aralık'ta da güçlendiği ne kadar söylenirse, ilerici kamuoyu o kadar ürkecek, ürkintisinin bedelini, CHP'nin her türlü uzlaşmacılığını anlayışla karşılayarak ödeyecektir.

Büyük sermayenin büyük oyunu budur. Ve büyük basının küçük yazarları da, büyük Türkiye'nin en büyük partisinin peşinde bu oyuna kalem sivriltmekte, bu uğurda belgesel örnekleri sergilemektedir.

CHP – MHP ZAFERİ Mİ?

11 Aralık yerel seçim sonuçlarını bir CHP-MHP zaferi olarak göstermek isteyen büyük sermaye basınının tezgahladığı mizansen ve kimi "ileri"lerin içine düşürüldükleri açmaz, özetle budur.

Oysa seçim sonuçları, 11 Aralık için bir "CHP-MHP zaferi" denemeyeceğini açıkça ortaya koymaktadır. Tüm Türkiye için kesin sonuçlar alınmamakla birlikte, görünen, CHP ve MHP ile birlikte tüm serma e partilerinin kaybettiğidir. YÜRÜYÜŞ'ün orta sayfasındaki tablolar da bu gerçeği en azından önemli büyük kentler için ortaya koymaktadır. Bu tablolar göstermektedir ki, CHP ve MHP, AP ile birlikte, Türkiye'nin en büyük illerinde önemli oy kayıplarına uğramıştır. Seçimlere katılma oranının düşüklüğü dolayısıyla ortaya çıkan oy kayıplarından söz edenlere şu anda sorulabilecek sorular ise şunlardır: İstanbul, İzmir, Kocaeli gibi illerde CHP'nin düşüş yüzdesinin AP'ninkinden hızlı olması neyi göstermektedir? CHP'li seçmenler AP'li

Abdi İpekçi pisi pisine kaybetti

Sermaye basını deyip geçmeyin. Sermaye basınının da kendisine özgü kuralları var. Sermaye basını, ne kadar sermayeden yana olursa olsun, sermayenin görüşlerini bir tarafsızlık kisvesi altında vermeye çalışır. Sermaye partilerini tutar ama, birisinin organı olduğunu gösterecek ifadelerden kaçınır. Bu kural da son günlerde işlemez oldu. Abdi İpekçi, seçim günlerinin heyecanı ve tezgahladığı oyunları daha iyi tezgahlayabilmek için bütün bu kuralları altüst etmek ihtiyacını duydu. Abdi İpekçi "pisi pisine" kaybetti.

TARAFSIZ HABER-YORUM

14 Aralık Çarşamba gününe ait Milliyet Gazetesi'nin sekizinci sayfasında "Ankara, Özel" imzasıyla bir haber-yorum yayınlandı. Bir yerde "pisi pisine yitirilen yerler" ara başlığı var. "Pisi pisine" deyimi gazetecilik dilinde yer almaz. Külhanbeyleri pek sever. Bu, bir. İkincisi, tarafsızlık iddiasında bir gazete, bir seçim sonucunu "pisi pisine yitirilen yerler" olarak sunabilmek için kaybeden partinin organı olmalı. Yalnız, terbiyesiz bir organ olmalı. Abdi İpekçi'nin bunu bilmesi lazım.

NE HABER, NE HABER

Milliyet'in "pisi pisine" haberi devam ediyor: "Burdur'da daha ilginç bir durum oldu. CHP'li aday 150 oy farkla seçimlerden başarısız çıktı. Aynı yerde TİP 150, bağımsız aday 100 oy aldı. Bu oylar CHP'ye gitseydi şimdi orada bir CHP'li belediye başkanı bulunacaktı." Vah Abdi İpekçi, vah! Pek üzülmüş. Eğer Abdi İpekçi'de gazetecilik adına ufacık birşey kaldıysa, biraz daha üzülmesi için söyleyelim: Türkiye İşçi Partisi, Burdur'da seçime girmedi ve dolayısıyla da oy almadı.

OR-AN NERESİ MİLLİYET NERESİ

Milliyet ve büyük sermaye Halk Partisi'ne, sol oyları toplayıp sermayenin emrine verecek bir kuruluş olarak bakıyor. Burada da en küçük sayılara önem veriyor. Ecevit'in Or-An'daki evine giden gazetecilerin yazdıkları tüm yazılarda da Ecevit'e verilmeyen oyların sorumlusu olarak Türkiye İşçi Partisi gösteriliyor. "Pisi pisine" sözü de herhalde CHP Genel Merkezi'nden çıkıp Milliyet Gazetesi'ne giriyor.

seçmenlerden daha az kararlı, oy verdikleri partiye daha mı az bağlıdırlar?

Sonuçlar açıktır. Ortada sermaye partilerinden yana "zafer"den söz edecek hiç bir gerekçe yoktur. Ortada bir tek gerçek vardır: Oylarındaki hızlı düşüşle, seçmeni sandık başına götüremeyişleriyle, kaybeden, sermaye partilerinin tümü olmuştur. Hızlı erime sürecindeki MSP, CGP ve DP gibi sermaye partilerinin yanısıra, AP, CHP ve MHP de kaybetmiştir.

NİÇİN SANDIK BAŞINA GİTMEDİLER

Kaldı ki, "sandık başına gitmeme"de üzerinde önemle durulacak "gerekçe" lerden hinsidir.

Türkiye'de zam üstüne zam yapan, kuyruk üstüne kuyruk ekleyen, adam üstüne adam öldürülen bir iktidar işbaşındadu. Böyle bir iktidar karşısında rahat bir zeminde hareket eden ve "umut" oldğunu savunan bir parti daha vardır. Bu parti, sürekli olarak yerel seçimleri bir "genel seçim" olarak göstermek istemiş, 11 Aralık seçimlerinin MC'nin sonu olacağını ilan etmiştir.

Böylesine elverişli koşullara sahip bir parti niçin seçmeni sandık başına götürememiştir? Seçmen bütün olup bitenlerden sonra niçin sandık başına gitmemiştir?

Bunun cevabını vermek durumunda olanlar, CHP ile sosyalist harekettir. CHP'nin verecek bir cevabı olmadığı görülmektedir. Cevabı olmadığı için boş "zafer" çığlıkları atmakta, nereye varacağını bilmedikleri bir "MHP başarısı" propagandası yapmaktadırlar.

Oysa CHP için zafer ne anlam taşıyorsa, bu zafer 11 Aralık seçimlerinin sonucu olmayacaktır. CHP'nin beklediği zafer müjdeleri 11 Aralık'ta sandıktan değil 11 Aralık öncesi ve sonrasında Demirel'e verilen AP istifa mektuplarında ortaya çıkmış görünmektedir.

Sosyalist hareketin ise cevabı çok açıktır. Seçmen kitlesi, herşeye rağmen sandık başına gitmeyerek sermaye partilerinden koptuğunu göstermiştir. Sermaye partilerinden kopuş, "üçüncü yol" ya da "güçlü bir iktidar"a taban oluşturmaya dönüşmemelidir. Bunun için tek yol, sermaye partilerinden kopanların sosyalist almaşığı görebilmeleri, sosyalist örgütün onlara ulaşabilmesidir. Sosyalist hareketin, kitlelerin sermaye partilerinden kopuşunu önlemek gibi bir görevi yoktur. Görevi, sermaye örgütlerinden kopanları kendi hamuru ile yoğurmak, onlara gerçek hedefleri göstererek ulaşmaktır. Bu nedenle, 11 Aralık sonrasında sosyalist hareketin önündeki görev hem daha zor, hem daha hayatidir.

OYLAR TAPULU MAL MI?

Sosyalist hareketin böylesine önemli görev ve sorumluluklarla yüklü olduğu bir dönemde oylarını üç kat artırması, hiç kuşkusuz olumlu bir adım, önemlibir atılımdır.

Ancak bu adımın atılması bile, beyinlerini konserve haline getirip zaman zaman açanları büyük bir "infial"e sürüklemiştir.

Hangi ceridede neyi yazarlarsa yazsınlar, böylelerinin ortak bir yanı vardır: Bunları oyları o parti ile bu parti arasında alışveriş metaı olarak görürler. Sağcısı: "TİP'in 300 bin oyunun CHP'de olduğunu" yazar, CHP'lisi de böyle düşünür. CHP'lisi, AP'nin oylarının MHP'ye gittiğini yazar. Zaman zaman da CHP AP'nin oylarını alır. Ama hep "alır" Sosyalist harekete gelince, o oy almaz, yalnızca "böler". Diğer partiler hep birbirlerinden oy alırlar. Sosyalist hareket ise hep "oy böler".

Bu düşüncenin en harcıalem kalemlerinden biri son olarak "TİP'in oyları bölmesi" yüzünden CHP'nin Burdur belediyesini kaybetmesine ağladı. TİP'in Burdur'da seçimlere katılmadığını öğrenme zahmetine bile katılmadı.

Katılsa ne olacak? Şunu bilmek gerekiyor. Oylar hiç kimsenin ve hiçbir partinin tapulu malı değildir. Sosyalist hareketin oyları CHP'nin tapulu malı değildir. Sosyalist hareketin oy potansiyelini şu ya da bu partiden "bölünecek" oylar olarak düşünenlere bir hatırlatma yapmak gerekiyor: Sosyalist hareket, tüm partilerden oy alır. Sosyalist hareket, sermayeden ve sermaye partilerinden kopan tüm emekçilerden oy alır. Sermaye partilerinin oylarındaki hızlı düşüş ve sosyalist hareketin oylarındaki hızlı artış bunun en açık kamtı değil mi?

AZGINLAŞAN FAŞİST SALDIRILARA KARŞI

Kimilerinin iddia ettiklerinin tersine faşist örgütün bu seçimlerde önemli kayıplara uğradığını, en başta bizzat faşistler tesbit etmiş görünmektedirler.

Seçimlerden sonra özellikle Ankara'da yoğunlaşan saldırı ve tertipler bunun en açık kanıtı, faşist örgütün başarısızlığını örtme çabalarıdır. ODTÜ'de düzenlenen profesyonelce jenositten sonra, bir başka saldırı da ADMMA öğrencilerinin bulunduğu bir kahveye yöneltilmiştir. Daha sonra ilericilerin bulunduğu TMMOB binası, bir başka provokasyona hedef olmuştur. Yapılan saptamalara göre, seçimleri izleyen bir iki gün içinde Türkiye'de 150 siyasal saldırı cereyan etmiştir.

Ancak faşist saldırganların eylemlerinde giderek profesyonelleşmeleri, hiç kuşkusuz tek belirleyici etken değildir. Bunun karşısında demokratik güçlerin deneyimi ve kararlılığı da bilenmektedir. ADMMA'daki saldırıdan sonra, Hakan Yurdakuler olayında olduğu gibi ilerici kamuoyunun saldırıya topluca karşı çıkışı, demokratik güçlerin TMMOB olayında gerilemeden provokasyona göğüs germesi, bunun en açık kanıtlarıdır.

Demokrasi mücadelesi,bütün engelle melere karşın, bütün sabotajlara karşın, giderek gelişmekte, demokratik güçler arasındaki birlik ve dayanışma pekişmektedir.

DENİZE ULAŞILACAK

Türkiye'de bir dönem kapanmakta, yeni bir dönem açılmaktadır. Yeni dönem, demokrasi, demokratik mücadele anlayışında olduğu kadar, sosyalist örgütlenmede, sosyalist çalışmada da yeni ilkeleri beraberinde getirmiştir. 1970 öncesinin bir bölüm ilericisi, 1970 öncesinde kalmıştır. 1971 öncesinin temel olarak dinciliğe dayanan gericiliği de gerilde kalmış, yerini klasik faşist hareket ve örgütlenmeye terketmiştir. 1971 öncesinin "eyyamcı" sosyalistliği de geride kaldığını bu seçimlerde göstermiştir. "Mezhep" ilericiliğinin gerilemeye mahkum oluşu gibi...

Türkiye'de yeni görevler ortaya çıktıkça sınıf mücadelesi sağlam temellere oturmakta, sağlam temellere oturdukça yeni görevlerin üzerine şevkle yürümektedir.

Sağlıklı, kalıcı, bilinçli ve örgütleyici sosyalist hareketin önündeki temel görev, düzenden ve düzenin partilerinden kopanları sosyalizme ve sosyalist örgüte kazanmaktır. Bu yalnızca sosyalizm mücadelesinin değil, demokrasi mücadelesinin de en temel belirleyicilerinden biri olacaktır. Sosyalizm bayrağı yükseldikçe demokrasi bayrağı, demokrasi bayrağı yükseldikçe de sosyalizm bayrağı yükselecektir.

Hareket yeni bir hız ve şevkle ileriye atılmıştır. Ve "eninde sonunda denize ulaşacaktır."

Ecevit'in TRT Genel Müdürü adayı: Cüneyt Arcayürek

• CHP Genel Başkanı Ecevit'in, hükümet kurması halinde, Hürriyet Gazetesi'nden Cüneyt Arcayürek'e TRT Genel Müdürlüğünü önerdiği öğrenildi. Arcayürek'in TRT Genel Müdürü olmasından sonra bu kurumun adının MİTRT olarak değiştirilmesine şaşmamak gerekecek.

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, gazetecilikten büyük bir partinin Genel Başkanlığına ve Başbakanlığa yükselmiş bir politikacı. Tekrar başbakan olmayı umut ediyor. Fakat bütün bu uğraşları içinde kendi mesleğini ve meslektaşlarını hiç unutmuyor. Bir kez her hafta basın organlarının seçme temsilcileri ile evinde görüşüyor. Cüneyt Arcayürek, Kemal Aydar, Uğur Mumcu, Mehmet Ali Kışlalı, Teoman Erel ve Orhan Duru, her hafta CHP Genel Başkanı'nın "brifing" yaptığı gazeteciler.

ÖDÜNLER VE ÖDÜLLER

Ecevit, meslektaşlarını hiç unutmuyor. Haziran seçimlerinden önce kendisine kontenjan milletvekilliği vaadedilenlerden bir bölümü gerçekleşti. Milliyet'ten Özer Oral, seçilemeyecek bir yerde olsa da, CHP İzmir Listesinden kontenjan adayı oldu. Anka'dan Altan Öymen, seçilecek bir yere kondu. Öymen de seçilinceye kadar Ecevit brifinglerinin müdavimleri arasında idi. Haziran seçimlerinden hemen önce Cumhuriyet'ten Kemal Aydar da kontenjana alındı ve hatta tercümei hali bile istendi ise de son anda vazgeçildi. Ancak bu kez yerel seçimlerde kısmi bir telafi yoluna gidildi. Cumhuriyet'in Ankara Bürosundan ve Ecevit gezilerinin müdavimi olup, bunlarla ilgili bir de kitap yazarak yazar olan Turgut Güngör, CHP Ankara listesinden Belediye Meclisine aday gösterildi, Şu anda Cumhuriyet'ten Turgut Güngör, gazeteciliğin yanında Ali Dinçer ile birlikte Ankara kentinin sorunlarıyla da uğraşıyor.

TRT: CÜNEYT ARCAYÜREK

Cumhuriyet Halk Partisi'nin yeniden hükümet kuracağı söyleniyor. Hükümet kurması halinde TRT Genel Müdürü belli oldu. Ecevit, Cüneyt Arcayürek'i TRT Genel Müdürü yapacak. Doğrusu CHP'nin hükümet olması halinde Arcayürek'i Genel Müdür yapmak zor olmayacak. MİT'ten, Milli Güvenlik Kurulu'ndan veya Çankaya Köşkü'nden hiç bir itiraz gelmeyeceği muhakkak. Böyle bir durumda TRT adını, her halde, şöyle değiştirecek: MİTRT

TEK GÜÇLÜK: CEM

Yalnız bir tek güçlük var. YÜRÜYÜŞ'ün ısrarla belirttiği gibi şu anda TRT'nin hukuki Genel Müdürü İsmail Cem. Danıştay, daha önceki kararlarıyla tutarlı davranarak, TRT Genel Müdürlüğüne veya vekilliğine bir atama yapılınca İsmail Cem'in dava açması halinde atama kararını iptal ediyor. Nevzat Yalçıntaş'ı yeniden ve bu kez vekil olarak atama kararını da, Cem'in açtığı dava üzerine, Danıştay iptal etti. Bu yüzden İsmail Cem'in rızası olmadan TRT Genel Müdürlüğüne İsmail Cem'den başka bir kimse getirilemez.

Cem razı olur mu, olmaz mı? "İşçi sınıfı" gazetesinin başyazarı İsmail Cem'in "işçi sınıfı" adına Cüneyt Arcayürek'in Genel Müdürlüğüne razı olmasını sağlamak gerekecek. Her halde zor olmayacak.

ADMMA Öğrencileri Demokratik Güçleri Arkalarında Bulacaklar

FAŞİZM YENİLGİSİNİ ÖRTMEK İÇİN TERÖRÜ ARTIRIYOR

YEREL SEÇİMLERİ BOMBALAR İZLEDİ. YEREL SEÇİMLERDE GERİCİ-FAŞİST PARTİLERİN İFLASI VE GERİLEMESİ BOMBALARLA, SALDIRILARLA, PROVOKASYONLARLA KAPATILMAYA ÇALIŞILDI. SEÇİMLERİN HEMEN ARDINDAN İLERİCİ ÖĞRENCİLERE İLERİCİ KURULUŞLARA YÖNELİK SALDIRI VE BASKILAR BUNUN KANITI. AMA ARTIK SALDIRILARA KİTLELER TEPKİ GÖSTERİYOR. SALDIRGAN KÖPEKLER MEYDANI BOŞ BULAMIYORLAR. ADMMA'DAKİ OLAYLARDAN SONRA YÜZLERCE EMEKÇİNİN ÖĞRENCİLERİ HASTANEYE TAŞIMASI VE YİNE YÜZLERCE KİŞİNİN KAN VERMEK ÜZERE HASTANEDE BİRİKMESİ BUNU GÖSTERİYOR.

Faşist Saldırıların Sonuncusu: İnsanlık Dışı Olay

15 Aralık Çarşamba günü 19.00 haberlerinde spiker, CHP Genel Başkanının son demecini aktarıyordu. Demeç Ankara'daki hava kirliliğinin ulaştığı boyutları ve bunun halk sağlığı üzerindeki olumsuz yansımalarını anlatıyordu.

15 Aralık Çarşamba günü Ecevit'in bu demeci verdiği saatlerde Ankara'da halkın sağlığı üzerinde gerçekten olumsuz yansımalar gerçekleşmekteydi, ancak bu sadece hava kirliliğinin sonucu değildi.

Maltepe'de sabahın ilk saatlerinde Ankara Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi ilerici öğrencilerinin toplandığı Albayrak Kahvehanesini polis basıyor ve kısa aramadan geçiriyordu. Bu olay çevrede yaşayanlar ve hemen yandaki Anıt Otel işçilerince olağan karşılanıyordu. Oysa bir süre sonra gelişecek olaylar hiç de olağan değildi. Hele hele "korunan demokrasinin" ve gözümüz gibi sakınılan "hayırlı devlet"in kabul sınırları içinde hiç değildi.

İNSANLIK DIŞI SALDIRI

ADMMA'daki faşist-polis işbirliği sonucu gerçekleştirilen işgal sonrası öğrencilerin özsavunmalarını gerçekleştirebilmek ve eğitimlerini sürdürebilmek amacıyla uyguladıkları bir yöntemdi okula en yakın kahvede buluşup topluca derslere girmek. Bunu çevrede yaşayanlar, yakın işyerlerindeki çalışanlar, okul yönetimi ve elbetteki polis ve faşistler de bilmekteydi. Çevredeki işyerlerindeki işçiler hergün kanayan bu yaraya karşı polisin hergün giriştiği yeni olayları gözlemlemekte ve ellerinden geldiğince öğrencilere haber ulaştırmaya çalışmaktaydılar.

Ancak Çarşamba sabahı 8.30 dolaylarında gerçekleştirilen arama o denli olağan bir gelişmeydi ki hiç kimse şüphelenmemişti. Ve öğrencilerin en yoğun biçimde toplandıkları saat olan 9.00 da olan oldu. 250 kişinin arasında, yakındaki işçilerin sarsıntısını şiddetli depreme benzettikleri bir patlama oldu. İlk incelemeler kahve sahibinin masasının altına monte edilen çok kuvvetli bir saatli bombanın patladığını gösteriyordu. Kahvede iç duvarları çökerten, buzdolabını, masa ve sandalyeleri yok eden çay ocağını yerlebir eden patlama, içeridekilerin de kol ve bacaklarını sağa sola uçuruyor, tavana deri parçalarını yapıştırıyordu. Patlama sonrası dışarıya doğru kaçışan öğrencileri anında yetişen polis coplayarak içeri sokmaya çalışıyordu. Patlamadan 3-4 dakika sonra ise trafik Kızılay'dan ve Beşevler'den kesiliyor ADMMA ablukaya alınıyordu. Bu yoğun güvenlik önlemlerine patlamadan birkaç dakika önce çay içmek üzere kahveye giren 3 toplum polisi ve onları aceleyle dışarı çağıran komiserleri de katılıyordu.

KİTLE TEPKİSİ

Patlama sonrası coplamadan Anıt Otel işçileri ve o sırada KÖY-KOOP'ta bulunan CHP Adana Milletvekili'de nasibini alıyordu. Yaralanan, kolları bacakları kopan arkadaşlarını hastaneye yetiştirmek üzere taşıt arayanlar, trafiğin kesilmesi ve ara yollardan çıkan araçların da polisçe durdurulması üzerine uzun süre koşuşturmak zorunda kalıyorlardı. Doğal olarak sürekli cop yiyerek yapılan bu çalışma çevredeki çalışanlar tarafından da desteklenince polis geri adım atmak zorunda kaldı.

İşin ikinci perdesi de Hacettepe Hastanesinde yaşandı. Önce yaralıları götürenler, sonra da kan vermeye gidenler polisce coplandı, taşlandı. Hastane kapatıldı, giriş çıkış yasaklandı. Ancak haber duyulmuştu ve sosyalistlerin temsilciliklerinde bulundukları işyerlerinde çalışan işçiler ve memurlar işyeri taşıtlarıyla Hacettepe Kan Merkezi önüne götürülmeye başlandı. Polis başta engel olabiliyordu. Ancak bu kez yanılmıştı. Gelenler rastlantı eseri olayı duyan insancıl duygularla yardıma koşan kişiler değildi. İşyerlerinde yapılan sürekli anonslar sonucu toplanan bilinçli ilerici, demokrat, sosyalist kişilerdi ve onları polisin copu yıldıramıyordu. Kısa sürede kan merkezi önünde yüzlerce kişi birikmişti. Kan merkezi yetkilileri kan vermek için bekleyenlere yetişemiyordu. Polis geri çekilmek zorunda kalmıştı. Az sonra hastanedeki baskısını da geri almak zorunda kalan polis şaşkınlık içindeydi.

TMMOB'YE SALDIRI

Tüm gözler bu kitle kıyımına çevrilmişken Ankara'nın merkezinde başka bir olay yaşanmaktaydı. MC'nin küçük ortağı, AP içinde gelişen olaylara karşı, belki de "kavgadan döneni vurun" emrine uyarak AP'nin Selanik Caddesi'ndeki Genel Merkezine silahlı bir baskın düzenliyordu. Saldırı içerden cevaplanıyor ve göğsünde 'kurt' döğmesi bulunan, polis raporuna göre de cebinden iki dinamit çıkan üst rütbeli bir 'ülkücü' "şehit oluyordu". Bu olayın da ikinci perdesi başlamaktaydı. Saat 12.30 dolaylarında gerçekleştirilen baskından sonra AP Genel Merkezinden fırlayan ve başlarında 3 AP'li Milletvekili olan topluluk MHP'li baskıncılarla birleşip, "komünistlere ölüm" sloganıyla elli metre ötedeki Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) genel merkezine saldırıya geçiyordu. Yine gariptir ki, olaydan iki dakika sonra olay yerine gelen yoğun güvenlik kuvvetleri bilgiyi AP'li dokunulmazlardan edinip, TMMOB'yi sarıyordu. Sonradan öğrenildiğine göre arama yapmak gibi 'yasal' bir eylem için sarılan TMMOB'nin alt kat camları kırılıyor ve çelik yelekli polis tim'leri alt katı "kurtarıyorlardı". Ancak yine hesaplanmayan bir şey vardı. TMMOB'nin hemen tüm Oda yöneticileri ilerici, sosyalist unsurlardan oluşuyordu. Kısa bir süre sonra TMMOB'nin ve bağlı Odalarının yöneticileri TMMOB merkezinde toplanıyor ve polis baskınının yasa dışı bölümlerini engelliyorlardı. Ancak polis "birşey" bulmak zorundaydı. Halkevleri Genel Başkanı Ahmet Yıldız ve diğer milletvekillerinin konuştuğu bir izinli toplantı sonrası dağılmakta olan 75 genç tam aranan cinstendi. Ve üstelik de giriş katında yerde bırakılmış iki tabanca bulunuverdi.(!)

Saldırıdan sonra TMMOB ve bağlı 18 odası adına yapılan basın toplantısında; "Güvenlik görevlilerinden ve binaya girmek isteyen kimliği belirsiz kişilerden arama izni soran, Birlik Genel Sekreter Yardımcısı Oğuz Türkyılmaz ve İnşaat Mühendisi Ahmet Epli bir kısım güvenlik görevlileri tarafından dövülmüş ve götürülmüştür. Daha sonra adı geçen iki arkadaşımızın poliste olmadığı yetkililerce belirtilmiştir." denilmektedir. Polis daha sonra iki kişinin "kendilerinde" olduğunu kabul edecektir.

"Faili meçhul" cinayetlerin, arsalarda kurşuna dizme olaylarının tırmandırıldığı son günlerde "güvenlik kuvvetlerine yardım eden" karanlık güçlerin bu olaylarda da etkisi olduğu görülüyordu.

Ankara'da birbiri peşisıra gelişen bu iki olay tüm Türkiye'de oniki saat içinde girişilen 150 bomba olayının yalnızca iki tanesiydi. 2 Aralık günü ODTÜ'de girişilen kitle katliamının daha profesyonelce ve daha üst düzeyde sürdürülmesiydi.

Olaylar gece de sürdü, Abidinpaşa'da 7 kişinin yaralanmasına yol açan bir patlama daha gerçekleştirildi, gece boyu tüm Türkiye patlama sesleri ile çınladı.

DERSLERİNİ ALACAKLAR

Bütün bu olaylar, seçimlerde gerileyen MC'nin ve faşist partinin gerilemesini gizlemek amacıyla faşizmi tırmandırma çabalarının bir görüntüsüydü. Türkiye'de seçimlerde solun ve örgütlü sosyalist hareketin kazandığı başarıya faşizmin tepkisiydi.

Ancak Maltepe'deki kitle kıyımına karşı girişilen kitlesel tepki de TMMOB'ye karşı girişilen saldırının bilinçli biçimde boşa çıkarılması faşizmi biraz daha ürküttü. Öyle ki faşist örgütlerin yöneticileri söyledikleri yalanları yüzlerine gözlerine bulaştırdılar. Faşist partinin "barış meleği" genel başkanı ise ağzını bile açamadı.

Ama faşizm öyle engelsizce tırmandırılamayacak. Artık kıyımlar sessizlikle geçiştirilemeyecek. Tepkiler kitlesel boyutlarda. Mutlaka yanıtlarını alacaklar. Demokratik toplumsal muhalefet seçimlerden de aldığı hızla sağlam adımlarla faşizmin üstüne yürüyecek ve mutlaka zafer işçi, emekçi sınıfların ve onların örgütlü gücünün olacak.

TMMOB'yi Hedef Alan Provokasyondan Sonra

TİP OYLARINI BÜYÜK ÖLÇÜDE ARTIRDI

Türkiye İşçi Partisi 11 Aralık yerel seçimlerine Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinde katıldı. Türkiye İşçi Partisi'nin yaklaşık olarak tüm ilçeleri ile birlikte seçimlere katıldığı illerde diğer partilerle birlikte aldığı oyların 5 Haziran sonuçları ile karşılaştırması dergimizde ayrıca yer alıyor.

Aşağıdaki tabloda, Türkiye İşçi Partisi'nin iller ve ilçeler olarak aldığı sonuçların tümü yer alıyor. Bu tablodaki rakamlar, Partinin gelişmesi hakkında yeterli bir fikir veriyor.

Tablo incelenirken, dikkat edilmesi gereken bazı noktalar var. Birincisi bu rakamların genel seçimler için kıstas teşkil edecek tek seçim olan İl Genel Meclisi seçimlerine ilişkin rakamlar olması. Belediye başkanlığı ve belediye meclisi seçimleri sonuçları bu nedenle bu tabloda yer almıyor.

İkinci nokta, tablonun son kolonunda yer alan "Ek Bilgi" bölümüne ilişkin. Örneğin Türkiye İşçi Partisi 1977 Haziran genel seçimlerine Adana'nın tüm ilçelerinde katılmış iken, bu kez İl Genel Meclisi seçimlerine aynı ilin yalnızca Merkez ve Kadirli ilçelerinde katılmıştır. Dolayısıyla (773) oy yalnızca Merkez ve Kadirli oylarıdır. Aynı şekilde Türkiye İşçi Partisi'nin İl Genel Meclisi seçimlerine bir ilin tek ilçesinde ya da bir iki ilçe dışında tüm ilçelerinde katıldığı diğer iller olmuştur. Bunlar da tablonun "Ek Bilgi" kolonunda gösterilmiştir.

İL GENEL MECLİSİ SEÇİM SONUÇLARI

İLİ	Haziran Genel Seçim Sonuçları	Aralık İl Genel Meclisi Seçim Sonuçları	Ek Bilgi
Adana	911	773	İl Genel seçimlerine TİP yalnızca Merkez ve Kadirli ilçelerinde katıldı.
Afyon	–	418	Yalnızca Emirdağ ilçesinde katıldı.
Amasya	391	2732	Dergi hazırlanırken kesin sonuç elde edilemedi.
Ankara	3544	8790	Tüm ilçeler
Antalya	–	496	Yalnızca Merkez'de katıldı
Aydın	–	271	Nazilli'de katıldı
Balıkesir	–	993	Merkez ve Bandırma
Bolu	–	773	Düzce
Bursa	1120 (tüm ilçelerin sn.)	3856	Bursa'nın 1 ilçesinde seçime katılmadı
Çanakkale	–	176	Merkez
Çorum	–	554	Merkez
Diyarbakır	2731 (tüm ilçelerin sn.)	2566	Merkez, Lice, Bismil ve Ergani ilçelerinde katıldı
Eskişehir	–	1905	Tüm ilçeler
Gaziantep	–	781	Merkez
Giresun	–	2876	Merkez ve Bulancak
Hatay	604 (tüm ilçelerin sn.)	3228	Hatay'ın 1 ilçesinde katılmadı.
İçel	–	1008	Silifke ve Erdemli dışındaki ilçelerde katıldı. 3 ilçeden kesin sonuç alınamadı.
İstanbul	4816	7114	tüm ilçeler
İzmir	1705	5110	Tüm ilçeler
Kayseri	678 (tüm ilçelerin sn.)	1250	Seçimlere Merkez, Bünyan ve Develi ilçelerinde girildi. Kesin sonuç alınamadı.
Kocaeli	433	1792	Tüm ilçeler
Konya	–	300	Yalnız Ereğli'de seçime girildi.
Kütahya	–	1688	Kesin sonuç alınamadı
Malatya	–	300	Merkez'in yaklaşık sonucu
Manisa	1256 (tüm ilçelerin sn.)	3673	Manisa'nın iki ilçesinde seçime girilmedi.
Muğla	483 (tüm ilçelerin sn.)	2218	Muğla'nın iki ilçesinde seçime girilmedi.
Niğde	–	905	Aksaray
Ordu	–	578	Merkez
Samsun	891 (tüm ilçelerin sn.)	737	Yalnız Merkez'de seçime girildi.
Tekirdağ	–	2216	Tüm ilçeler
Urfa	–	1326	Siverek
Zonguldak	–	1504	Ereğli ve Merkez

OY ORANI BÜYÜK ÖLÇÜDE ARTTI

Türkiye İşçi Partisi Haziran Genel Seçimlerinde tüm ilçeleri ile birlikte seçime katıldığı Kars ve Tunceli'de bu kez İl Genel Meclisi seçimlerine katılmamıştır. Bu nedenle bu iller tabloda yer almamaktadır. Tüm illerle birlikte Haziran seçimleri sonucunda TİP 20683 oy almışken, son İl Genel Meclisi seçimlerinde aldığı oy 60 binin üzerindedir. Genel seçimlere katılınan 15 ildeki seçmen sayısı ile İl Genel Meclisi seçimlerine katılınan il ve ilçelerdeki seçmen sayısının yaklaşık olarak eşit olduğu düşünülürse, TİP'in oy oranını da önemli ölçüde artırdığı o taya çıkar.

SERMAYE PARTİL[...]

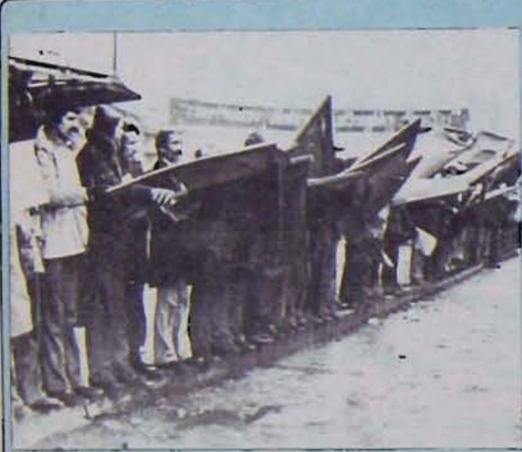
SOSYALİZM[...]

EDİLM[...]

Önceki hafta sonunda yapılan mahalli seçimler, Türkiye'nin politik yaşamında önemli ve kritik bir döneme rastladı. Türkiye'de bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesine getireceği perspektifler açısından son seçimler önemli bir laboratuvar niteliği taşıyor. İleride sonuçlar üzerinde daha ayrıntılı olarak durulacak.

Şu anda elimizdeki bilgiler tam ve yeterli değil. Özellikle genel seçimler için gerçek bir karşılaştırma olanağı veren İl Genel Meclisi seçimlerinde sonuçların geç alınması, bunun temel nedenleri arasında. Bu açıdan daha ayrıntılı bilgi ve dökümler için bir süre daha beklemek gerekiyor.

Yine de eldeki bilgilerden hareketle belirli bir sonuca ulaşmak mümkün. Bu sonuç, 11 Aralık seçimlerinde tüm sermaye partilerinin gerilediğine işaret ediyor. Katılma oranının bugüne kadar hiçbir yerel seçimle kıyaslanamayacak ölçüde düşük olması, sermaye partilerinin, ellerindeki geniş olanaklara, yığınlara ulaşma araçlarına rağmen, seçmenleri sandık başına götüremediklerini gösteriyor. Seçmeni sandık başına götürememek tek başına bir gösterge.

ÖRGÜT BİLİNCİNE VARABİLMEK, ÖRGÜTÜN ANLAMINI KAVRAYABİLMEK SOSYALİZME ULAŞABİLMEDE EN ÖNEMLİ UNSURLARDAN BİRİ. ÖRGÜT BİLİNCİ VE DİSİPLİNİ, BUGÜNÜN MÜCADELESİNDE, YARININ SOSYALİZMİ KURMA UĞRAŞINDA EN BELİRLEYİCİ FAKTÖRLERDEN BİRİ.

Ancak sandık başına gidenlere rağmen tüm sermaye partilerinin büyük oranda oy kaybetmeleri, bu partilerden ve onların düzeninden kopuşun bir başka göstergesi oluyor.

11 Aralık seçimleriyle, yığınlar sermaye partilerinden umudu kestiklerini gösterdiler. Buna karşılık, sosyalist örgüte verilen oyların hızlı artışı, bu umutsuzluğun umuda dönüştürülme sürecinde ileri adımların atıldığını da sergiliyor. Aralık seçimlerinden sosyalist partinin kazançlı tek parti olarak çıkması bunun en açık kanıtı-

Tablonun ilginç yanlarından biri de şurada: AP-CHP karşılaştırması yapıldığında, Hatay, İstanbul, İzmir ve Kocaeli gibi illerde CHP'nin oy kaybının AP'nin oy kaybından daha hızlı olduğu görülüyor. Yedi ilin toplamı alındığında da CHP'nin oy kaybı AP'nin oy kaybından % 8 daha yüksek. Diğer illerdeki sonuçların bu rakamı ne ölçüde etkileyeceği şu anda bilinmiyor. Ancak, İstanbul, İzmir ve Kocaeli gibi illerde CHP'nin oy kaybının AP'nin oy kaybından daha hızlı olduğu görülüyor. Yedi ilin toplamı alındığında da CHP'nin oy kaybının AP'nin kaybından daha hızlı olduğu görülüyor. Yedi ilin toplamı alındığında da CHP'nin oy kaybı AP'nin oy kaybından % 8 daha yüksek. Diğer illerdeki sonuçların bu rakamı ne ölçüde etkileyeceği şu anda bilinmiyor. Ancak, İstanbul, İzmir ve Kocaeli gibi illerde CHP'nin AP'den daha hızlı oy kaybetmesi üzerinde CHP yöneticilerinin herhalde durması gerekiyor.

Diğer bir sonuç da bütün "zafer" çığlıklarına karşın, özellikle Batı'nın gelişmiş illerinde MHP'nin önemli oy kayıplarına uğraması. Seçimlere katılma oranının düşüklüğü de, eğer MHP "seçmenlerini sandık başına götürebilen disiplinli parti" ise, bu düşüşün gerekçesi olamaz. MHP'nin düşüş hızı % 70 ile Manisa'da, % 58 ile İzmir'de ve % 51 ile Kocaeli'nde en yüksek düzeylere ulaşıyor. Bursa, İzmir, İstanbul, Kocaeli ve Manisa'da ise MHP'nin oylarındaki düşüş hızı, AP'nin oylarındaki düşüş hızını aşıyor.

Tablolar, 11 Aralık seçimlerinin tek kazançlı partisi TİP'in hemen hemen tüm partilerin tabanından oy aldığını kaba bir biçimde de olsa gösteriyor. 7 ilin toplamında da görüldüğü gibi, oylarını artıran tek parti, Türkiye İşçi Partisi. 7 ilin toplamında Türkiye İşçi Partisi'nin oy kazancı % 147'yi buluyor. Burada TİP'in 1977 Haziran seçimlerinden farklı olarak Manisa'nın iki ilçesi ile Bursa'nın bir ilçesinde seçimlere katılmadığını belirtmek gerek.

Oy kayıp hızlarına göre kaybeden tüm sermaye partilerinin sıralaması ise şöyle: CGP, DP, TBP, MSP, CHP, AP ve MHP

Özetle TİP dahil partilerin 5 Haziran genel seçimlerinde aldıkları sonuçlarla 11 Aralık seçimlerinde aldıkları oyların karşılaştırmasını bu tablolarda bulmak mümkün. 11 Aralık sonuçları, İl Genel Meclisi sonuçları. Son kolonlarda partilerin oy kayıp ya da kazanç yüzdeleri belirtiliyor.

İL GENEL MECLİSİ SEÇİM SONUÇLARI (7 İL)

İLİ: ANKARA

Partiler	5 Haziran Genel Seçimlerinde alınan oy	11 Aralık seçimlerinde alınan oy	Fark (+)(−)	Değişme oranı %
CHP	460 509	312 890	− 147 619	− 32
AP	277 120	182 260	− 94860	− 34
MSP	55 223	33 553	− 21 690	− 39
MHP	77 178	69 632	− 7 546	− 10
DP	13 241	7 382	− 5 859	− 44
CGP	11 700	4 350	− 7 350	− 53
TBP	6 841	5 050	− 1 791	− 26
TİP	3 544	8 790	+ 5 246	+ 148

SOSYALİST HAREKETTE EMEKÇİ KİTLELERE ULAŞABİLMEK, MÜCADELENİN TEMEL HEDEF VE ARAÇLARI ARASINDA. TİP BÜTÜN ENGELLERİ GÖĞÜSLEYEREK İŞÇİ VE EMEKÇİ KİTLELERE ULAŞMAYA ÇALIŞTI. İŞYERLERİNDE, KÖY MEYDANLARINDA, EMEKÇİ KAHVELERİNDE SESİNİ DUYURDU

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE HAFTALIK OLARAK YAYINLANAN VE ÇEŞİTLİ DİLLERDE BASILAN NOVAYA VREMYA (YENİ ZAMANLAR) DERGİSİNİN, BU AY YAYINLANAN 49. SAYISINDA TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN İLE BİR GÖRÜŞME YER ALIYOR. EKİM DEVRİMİ KUTLAMA TÖRENLERİNE DAVETLİ OLARAK BİR SÜRE ÖNCE SOVYETLER BİRLİĞİ'NE GİDEN BORAN'IN NOVAYA VREMYA'YA VERDİĞİ DEMECİ OKURLARIMIZA SUNUYORUZ:

"GEÇMİŞTEKİ BAŞARILAR, GELECEKTEKİ BAŞARILARIN GÜVENCESİDİR"

☆ *Türk-Sovyet ilişkileri, son zamanlarda, gerek hükümetler gerekse kamu kuruluşları arasındaki ilişkiler açısından giderek genişlemekte ve güçlenmektedir. Diğerler bir yana, heyetinizin Barış Komitesi'nin daveti üzerine ülkemize yaptığı ziyaret de bunun kanıtıdır. Ülkemiz ve halklarımız arasındaki işbirliği konusundaki görüşleriniz nelerdir?*

★ Kanımızca Türk ve Sovyet halkları arasındaki bağların gelişip güçlenmesi, son derece olumludur. Devletler arasında iyi ilişkilerin kurulması, halklar arasında gerçek dostluğu geliştirdiği sürece kalıcı ve sağlam bir nitelik kavuşur. Bu da hiç şaşırtıcı değildir; Çünkü, tüm halklar doğaları gereği barışsever ve dosttur. Çünkü; değişik ülkelerin halkları arasında hiçbir uzlaşmaz çelişki yoktur.

Burada özellikle bir noktayı vurgulamak istiyorum. Dünyamızın önemli bir bölgesinde ortak sınıra sahip Türkiye ve Sovyetler Birliği arasında doğal ve dostça ilişkilerin geliştirilmesi, ülkelerimizin hayati çıkarları ile tam bir uyum içindedir ve bu bölgelerde barış davasına katkıda bulunacak bir nitelik taşımaktadır.

Partimizin politik faaliyetinde nihai hedef kapitalizmden sosyalizme geçiş olduğuna göre, dünyanın ilk ve en gelişmiş sosyalist ülkesini ziyaret ederek 60 yıl içinde kazandığı başarıları gözlerimizle görmek, bizler için büyük önem taşımaktadır. İnanıyoruz ki, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ve ülkenizin sosyalizmin inşasında elde ettiği başarılar, Sovyetler Birliği'nden öğrenecek ve diğer ülkelerde kullanılacak birçok deneyim olduğunu açıkça göstermektedir.

☆ *Türkiye'de ilerici demokratik hareketin ve bu arada özellikle partinizin güncel görevlerini nasıl tanımlayabilirsiniz?*

★ Türkiye'de ilerci demokrat hareketin önündeki en acil görev faşizm tehlikesinin bertaraf edilmesidir. Bu tehlike son yıllarda giderek artan ölçüde gündeme gelmiştir. Türkiye, emperyalist güçlere büyük ölçüde bağımlı bir ülkedir, sürekli olarak bu güçlerin baskısı altındadır. Nihayet emperyalizm, faşizm dahil tüm gericiliğin başlıca destekçisi olduğuna göre, emperyalizmin oyunlarına karşı mücadele hayati bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Partimizin çizdiği platformda, tüm yurtsever, ilerici ve demokrat güçlerin işbirliği ve dayanışması, emperyalizme ve faşist tehlikeye karşı eylem birliği öngörülmektedir.

Kısaca özetleyecek olursak, mücadelemizin temel hedefleri şöyle sergilenebilir: İlk olarak, politik, ekonomik ve toplumsal alanlarda demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilmesi. Türkiye'de temel hak ve özgürlükleri sınırlayıcı nitelikte birçok yasa ve hüküm bulunmaktadır. Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki, demokrasinin politik alanda geliştirilmesi ancak tekellerin ve büyük burjuvazinin ekonomik gücünün kırılmasıyla mümkündür. Dolayısıyla bu hedefe ulaşmak için verilecek mücadele, partimizin ikinci önemli görevini oluşturmaktadır. Bu konuda partimizin programındaki hedef, bankacılık, madencilik, sigortacılık ve dış ticaretin yanısıra, ekonomide kilit mevkileri tutan büyük işletmelerin devletleştirilmesidir.

Üçüncü olarak, emperyalizme karşı mücadelesinde, Partimiz, NATO'dan CENTO'dan ve diğer emperyalist örgütlerden çıkılmasını savunmakta, ABD ile ikili anlaşmaların feshini, Türkiye'deki yabancı askeri üslerin tasfiyesini ve yabancı şirketlerin varlıklarına devlet tarafından el konulmasını istemektedir.

Anti-emperyalist ve anti-faşist mücadeledeki somut hedefler, Partimiz tarafından benimsenen ve açıklanan "Demokrasi Bildirgesi"nde daha ayrıntılı bir biçimde sergilenmektedir.

☆ *Son bir soru: Sovyetler Birliği'nden hangi izlenimlerle ayrılıyorsunuz?*

★ Sovyetler Birliği konusunda çok şey duyduk, çok şey okuduk. Ancak herşeyi bir kez de gözlerimizle görmek oldukça farklı. Bu benim Sovyetler Biriiği'ne yaptığım ilk ziyaret ve bu ziyaret sonucunda Sovyetler Birliği'nin 60 yılda kazandığı büyük başarılara bizzat tanık olduğumu söyleyebilirim. Gördüklerim bana şunu kanıtlıyor: Ülkenizin hedef olarak seçtiği bütün büyük ve yeni görevler, aynı geçmişteki görevler gibi başarıyla yerine getirilecektir.

LERİNDEN KOPUŞ,
E KANALİZE
ELİDİR

İLİ: BURSA

CHP	158 364	137 001	– 21 363	– 13
AP	222 732	170 620	– 52 112	– 23
MSP	23 680	14 756	– 8 924	– 38
MHP	12 519	7 735	– 4 784	– 38
DP	6 558	3 147	– 3 411	– 52
CGP	5 740	—	—	—
TİP	1 120	3 856	+ 2 736	+ 244

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN SEÇİM ÇALIŞMALARI ÇEŞİTLİ ENGELLEMELERLE KARŞILAŞTI. AFİŞ ASAN ÜYELERİ İŞKENCE GÖRDÜ. TOPLANTILARI SABOTE EDİLDİ. AFİŞLERİ KAPATILDI RESMİ GÖREVLİLER TARAFINDAN. AMA BU TÜR ENGELLEMELER SOSYALİZMİN KİTLELERE ULAŞMASINI DURDURAMADI.

İLİ: HATAY

CHP	149 058	105 107	– 43 951	– 29
AP	77 366	70 630	– 6 736	– 9
MSP	14 106	7 736	– 6 370	– 45
MHP	24 362	24 894	+ 532	+ 2
DP	1 874	—	—	—
CGP	2 423	761	– 1 662	– 69
TBP	1 178	4 275	+ 3 097	+ 163
TİP	604	3 228	+ 2 624	+ 434

İLİ: İSTANBUL

CHP	891 772	454 949	– 436 823	– 49
AP	432981	265 161	– 167 820	– 39
MSP	100 582	43 267	– 57 315	– 57
MHP	41 079	20 267	– 20 812	– 51
DP	18 199	10 001	– 8 198	– 45
CGP	15 273	10 063	– 5 210	– 34
TBP	21 574	6 887	– 14 687	– 68
TİP	4 816	6 907	+ 2 091	+ 43

İLİ: İZMİR

CHP	383 470	287 137	– 96 333	– 25
AP	288 406	230 893	– 57 513	– 20
MSP	21 287	9 451	– 11 836	– 56
MHP	12 287	5 118	– 6 925	– 58
DP	10 206	1 029	– 9 177	– 90
TBP	2 292	—	—	—
TİP	1 705	5 110	+ 3 405	+ 200

KİMİLERİ DE "SOSYALİZM" ADINA TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'Nİ KARŞILARINA ALDILAR. ÖRGÜTÜN KİMİ BİRİMLERİNİN DUVARLARINA "CHP'YE OY VER" YAZDILAR SOSYALİZM ADINA.

İLİ: KOCAELİ

CHP	82 278	61 655	– 20623	– 25
AP	75 193	63 184	– 12 009	– 16
MSP	19 951	14 676	– 5 275	– 26
MHP	3 375	2 190	– 1 185	– 35
DP	4 084	1 665	– 2 419	– 59
CGP	2 023	—	—	—
TBP	537	—	—	—
TİP	433	1 792	+ 1 359	+ 314

İLİ: MANİSA

CHP	141 895	133 713	– 8 182	– 6
AP	176 548	163 150	– 13 398	– 8
MSP	18 691	12 940	– 5 751	– 31
MHP	13 716	4 050	– 9 666	– 70
DP	8 444	3 699	– 4 745	– 56
TİP	1 256	3 673	+ 2 417	+ 192

7 İL TOPLAMI

CHP	2 267 346	1 492 452	– 774 894	– 34
AP	1 550 346	1 145 898	– 404 448	– 26
MSP	253 520	136 379	– 117 141	– 46
MHP	184 516	134 186	– 50 330	– 27
DP	62 606	26923	– 35 683	– 57
CGP	48 651	15 174	– 33 477	– 69
TBP	32 422	16 212	– 16 210	– 50
TİP	13 478	33 356	+ 19 878	+ 147

SOSYALİZM MİTİNG ALANLARINDA BİNLERCE KİŞİYE ULAŞTI. BİNLERCE KİŞİ, YALANSIZ DOLANSIZ, SOSYALİZMİN GERÇEKLERİ VE HEDEFLERİ GÖSTEREN SESİNİ DİNLEDİ. GERÇEK UMUDUN NEREDE VE KİMLERDE OLDUĞU SÜREKLİ OLARAK VURGULANDI.

DİSK KONGRESİ' NDE NELER OLACAK?

Mehmet GENÇ

22 Aralık'ta toplanacak olan DİSK "erken" kongresinde Genel-İş Başkanı Abdullah Baştürk'ün başkan seçileceği haberleri Tercüman gazetesi dahil, tüm basında açık ya da örtülü biçimde belirtiliyor. Ayrıca yine geçtiğimiz hafta Maden-İş'in delege sayısının saptanmasının DİSK yönetim kurulunda sert tartışmalara yol açtığı da basında yer aldı. Delege sayısının saptanmasına ilişkin tartışmaların Banksen ve Gıda-İş için de sözkonusu olabileceği ileri sürülüyor.

DİSK'te çatışan taraflara yakın çevreler, Kemal Türkler'in açış konuşmasında başkanlığa adaylığını koyacağını belirtmesinin kongrenin havasını sertleştireceğini belirtiyorlar. Ama yine aynı çevreler, Kemal Türkler'in kaybedeceğini bildiği bir oyuna girmeyecek kadar tecrübeli olduğunu ve muhtemelen de başkanlığa adaylığını koymayacağını da ekliyorlar.

Ayrıca, bu çevrelerce UDC ve DİSK dışındaki demokratik örgütlerle ilişkiler konularının ve bunlarla ilgili kongre kararlarının yoğun tartışmalara yol açacağı, DSF'ye üye olma yönündeki bir grup delegenin önerisinin reddedileceği, Başkanlar Konseyi ile Genel Yönetim Kurulu'nun birleştirilmesi yönündeki tüzük değişikliği önerisinin de kabul edilmeyeceği öne sürülüyor.

Bunun yanında kongrede ciddi bir hesap kontrolü yapılacağı da söyleniyor. Üçyüz küsur delegeyle toplanacak olan Kongre'de kaba bir hesapla bile, Baştürk'ün başını çekmeye başladığı ekibin ağırlıkta olduğu ortaya çıkıyor, bu grubun delege sayısı 170'e yaklaşıyor... Yeni oluşacak Yürütme Kurulunda ise, Maden-İş, Tekstil ve Lastik-İş'den üyelerin olacağı söylentiler arasında...

Bilindiği gibi DİSK içinde bir süredir uygulanan tasfiyeler sonucunda işçi sınıfı sosyalistlerinin genel kurulda temsili büyük ölçüde engellenmişti. Petrol-Kimya İş'teki bilinen tasfiyeler sonucunda, DİSK Kongresi'nde "işçi sınıfının sesini" Mehmet Kılınç duyuracak. Sosyal-İş Sendikası'nın DİSK'ten tasfiyesine yönelik girişimler sonucunda, bu sendika da genel kurulda sesini duyuramayacak. DİSK'in organlarının "Sosyal-İş'in DİSK üyesi olduğu" yolunda zaman zaman yaptıkları açıklamalara rağmen, Sosyal-İş genel başkanına ve yürütme kurulu üyelerine "konuk" olarak bile davetiye gönderilmedi. Sosyal-İş'in DİSK üyesi olduğu kararına varan Bakırköy İş Mahkemesi başkanının "rapor alması" sonucunda Sosyal-İş'in DİSK üyeliği şubat ayına "ertelendi... Keramik-İş Sendikası Başkanı Aktulgalı ise kesin ihraç istemi ile Haysiyet Divanı'na sevkedildikten sonra Türkiye İşçi Partisi'nden istifa etmişti.

Ancak, Baştürk'ün başkanlığı konusunda, Genel-İş yetkili kurullarının belli bazı şartları öne sürdüğü de bildirilmekte. Bu şartların başında DİSK'in Ankara'ya taşınması ve önerilen Tüzük değişikliklerinin aynen kabulü geliyor. Önerilen tüzük değişikliklerinin niteliğine geçen sayımızda değinmiştik...

Eğer bunlar gerçekleşmezse, Baştürk'ün yerine Rıza Güven'in başkanlığa getirileceği, CHP açısından da Rıza Güven'in Baştürk'e oranla daha güvenilir olduğu da söyleniyor.

DİSK'in "erken" kongresi, az ve sınırlı sayıda konuk ve basın mensubu önünde toplanacak. Her iki taraf da, bıçaklarını biliyor şimdi. Ve İstanbul'un dörtbir yanında cadı kazanları kaynatılıyor, entrikanın, canbazlığın, üç kağıtçılığın harika örnekleri yaşanıyor bir kez daha.. Lüks otel ve restoranlarda, önemli pazarlıklar sürüyor...

Pazarlıkların yalnız "işçi liderleri" arasında olmadığı da söylentiler arasında...

Ve Tercüman gazetesi CHP'yi başarılı harekatı dolayısıyla kutluyor. Ama Tercüman gazetesi CHP'nin başarılı DİSK harekatının adsız piyonlarını kutlamayı unutmuş.. Bunlar çoktan "sıkılmış birer limon gibi" bir kenara atılmışlar mı dersiniz?

YÜRÜYÜŞ OKURLARINDAN

YÜRÜYÜŞ'e bugüne kadar çeşitli konularda çeşitli mektuplar gönderildi. Dergimizde bir "okuyucu mektubu" köşesi bulunmadığı için bunları yayınlayamamakla birlikte, yayın politikamızda sürekli olarak dikkate aldık. Yayınımızın yönünü ve içeriğini saptamada okurlarımızın mektupları bizler için hayli yararlı oldu.

Türkiye'de YÜRÜYÜŞ'ün yanında günlük gazeteler de okunuyor. Bunların arasında ilerici gazeteler ve ilerici yazarlar var. Bunlar da okunuyor. İlerici yazarların bir bölümünün son günlerde işi kişilere hakarete vardıran tutumu YÜRÜYÜŞ okurlarının da tepkisini çekiyor. Dergimize gelen çok sayıda mektup, bunun kanıtı. Okudukları ile görüp yaşadıkları arasındaki farkı görebildikleri için tepki duyuyorlar. Bu okuyucu mektuplarından ikisini bu sayıda okurlarımıza aynen sunuyoruz:

Putların sonu

Kapitalizm, en geniş ölçüde bütün pisliklere analık eden bir sistemdir. Türkiye kapitalizminin bu süper-marketinde tabular, sistemin yaşam tutkalıdır.

Sosyalistler tabuları yıkma uğraşı da veriyorlar.

Bazı "ilerici" gazetelerde bir takım "ilerici" yazarlar kendilerine yeni tabular yaratıyor: Gerçek sosyalist parti kurulsun, bu partiler güçsüz diyorlar. Sosyalist partiler bu seçimde başarı kazanamayacaklar diye, fikriyle zikri aynı olan dervişler örneği çırpınıp duruyorlar. Başarı kazanamıyabilir bugün. Çünkü burjuva tabularıyla "ilerici" tabuları yıkmak kolay değil. Hem solun "dağınıklığından" dem vurup, hem de yeni bir sosyalist partinin kurulmasını salık veren çelişkili kalemler, olsa olsa yanlış adımdan dönme çabasının sancılarını çekiyorlardır.

geçmişi en iyi tahlil eden onlardı. Binlerce yıllık geleceği en iyi ve doğru onlar görüyor. Dedikleri noktasına, virgülüne çıkıyor.

Ve şimdi bir tabu daha yıkılıyor: Artık "ilerici" olmak hiç bir blokun pazarında geçmeyen eski, yıpranmış bir akçe. Yeryüzünde iki ölçüden başka ölçü kalmadı. Bunun dışında kalanlar bugün olmasa yarın silinecekler.

Gemici feneri gibi ortada bir yanıp bir sönmek ilericilik değildir. İlericilik, sosyalist olmaktan, 'sosyalistim' diyebilmekten geçer. Gericilik, kapitalist olmanın koşuludur. Saygınlık bu iki kişilikte toplanmaktadır.

Bir takım "ilerici" yazarlar bunu böyle bile...

A. Kalemci
MANİSA

Gözü kör bir gözlemci

Sayıca güçlü burjuva partileri bir takım tabular ve miraslar üzerine kurulmuştur. Türkiye İşçi Partisi 1961'lerde Türkiye'nin politika çorağında bir kurtuluş çiçeği gibi yeşerdiğinde herkes gülüyordu: Bu parti de meclise girer mi, diye. Kalıtımların kirli ellerine değil, gerçeğin sarsılmaz, güçlü duvarına yaslanan TİP meclise girdi. Hem de Cumhuriyet tarihinin unutulmaz en onurlu kavgasını verdi orda. Bugün de gülüyorlar, üstelik ihanetle suçluyorlar TİP'i, CHP gibi bir burjuva partisinin oylarını böldüğü için. "Ölü doğan çocuk" diyorlar içlerindeki gizli sevinci haykırırcasına. Sanki Türkiye 1977'nin Türkiye'si ve geleceği yokmuş gibi aman etmeyin eylemeyin, bu kez oyunuzu CHP'ye verin, diye yakarışla bulunuyorlar. Bununla da kalmayıp dört köşesinden taşa tutuyorlar Türkiye'nin yiğit sosyalist partisini.

Sosyalistler tüm tabuları yıkarak yürüyorlar. Geleceğin bugünden kurulacağını yalnız onlar bildiler. Binlerce yıllık

Cumhuriyet Gazetesinde kurulduğu köşesinde onbinlerce okuyucuya hitabeden bir yazar Türk solu için tarafsız ve arabulucu bir "gözlemci" rolünden bir türlü vazgeçmiyor. Bu kendisine sağlanan olanağı "hovardaca" kullanan "tarafsız sol" yazara göre sol Türkiye'de bin parça olmuş durumda. Oysa güçlenen faşizm karşısında birbirlerini amansızca suçlamayı bir yana bırakıp birleşmelerini istiyor ve ekliyor: "..Bu denli keskin tavırlara hiç mi hiç hak vermiyorum.. Ne yapayım, böylesine ayrılıklara akıl da erdiremiyorum üstelik.."

Biz de diyoruz ki, madem bilmiyorsun, okumuyorsun bu konuda çıkan yazıları, yapılan açıklamaları; aklının ermediği işe karışma ve Türkiye işçi sınıfının örgütü Türkiye İşçi Partisi ile maocu ve tabela örgütlerini bir araya koyma.

"Gözü kör gözlemcinin" bir başka vurgulaması daha var bu konuda. Birbirleriyle kavga eden ilkokul çocuklarına

öğüt verircesine şöyle diyor sıkılmadan: "Yerel seçimlere sosyalist nitelikte üç parti katılıyor. TİP, TSİP, SDP. Bu üç sosyalist parti, birbirinin amansız düşmanı. Fırsat bulsalar birbirlerini bir kaşık suda boğacaklar." Bu sözleri yazmak için insanın gerçekten ya "gözlerinin kör" olması ya da bilinçli olarak bazı gerçekleri saptırmış olması gerekiyor. Bu "tarafsız sol" yazarın söylediklerinden yalnızca biri doğru. O da yerel seçimlere bu üç partinin de katılmış olması. Onun dışında söyledikleri olsa olsa kendi kafasında yarattığı "solun bölünmüşlüğü" masalını doğrulamak için uydurduğu saçmalar. Türkiye işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi Türkiye İşçi Partisi'nin yaptığı açıklamaları, yayınlarını okumayan ama onun hakkında "ahkam" kesen bu yazar düştüğü gülünç durumdan ne yazık ki habersiz.

Biri ona ne yaptığını ya da ne yapmak istediğini sorsa ne kadar iyi olacak.

M. Günerkan
Gazİosmanpaşa/İSTANBUL

KULAK MİSAFİRİ:

KİMİ AH ÇEKER, KİMİ TELSİZ

Bakkalda bir kaç müşteri vardı. Belediye zabıtası üniformalı olanı görev dönüşü evine uğramadan önce alışveriş yapıyordu. Bakkal "tanış" lı galiba. Aralarında şu konuşmaya misafir oldu dükkandaki kulaklar: "Ali Dinçer'den telsiz emri gelmiş Belediye Zabıtasına. Para cezası verilmesin bir süre, ihtarla yetinilsin diyormuş. Bize de bildirdiler."

Bakkal - "Rahatız öyleyse değil mi haçan" (Boşvermiş)

Bir müşteri - "Zaten para cezası yazsanız 50 liradan ötesine gücünüz yetiyor mu?" (Gerçekçi)

İyi niyetli "zabıtacı" - "yani pek büyük bir şey değil ama, gene de fakir belediyeye ek bir gelir oluyordu .." (Saf)

Ne denir? "Zenginin malı, ırgatın canı" diye düşündü müşterinin biri (Filozof)

Bir başka müşteri - "Bir süre demek nereye kadar demek?" (Şakacı)

Yanıt vermede bakkal, "zabıtacı", öteki müşteriler hepbirlikte: "Canım, yani şey, hükümet kuruluncaya kadar" Haydi bastır, Dinçer ... (Sosyal Demokrat Politikacı) ... Bastır bir başka şirinlik telsizi.

Oktay Akbal'ın timsah gözyaşları

Timsah gözyaşı dökenlerin bir tek şaşmaz amacı var: Cuntacılık. Bunların da bir tek işlevi var: İşçi sınıfı partisinin gelişmesini önlemek. Bu ise, hava elverişli oluncaya kadar, CHP kuyrukçuluğu yapmakla mümkün. Tüm cuntacıların geçmişi çok açık. Bir ara asker çığırtkanlığı, bir ara da CHP çığırtkanlığı yapıyorlar. CHP çığırtkanlığı yaptıkları zaman ise sürekli 'sosyalist hareket güçsüzdür' deyip timsah gözyaşı döküyorlar. CHP çığırtkanlığı yalnızca cunta havasını beklerken vakit geçirmenin gerekçesi oluyor.

12 Mart dönemi, değişik ölçülerde her kuruluş ve kurumda tahribatını yaptı. Cumhuriyet Gazetesi de bundan kurtulamadı. Cumhuriyet Gazetesi bir ekip değişikliği ile 12 Martçıların eline geçti. Bir süre, 12 Mart'ın ideolojik yayın organı oldu. Bu sürede Cumhuriyet Gazetesi'nde Oktay Akbal da ön plana çıktı. Cumhuriyet'ten bir takım gazeteci ve yazarlar uzaklaştırılırken, bir bölümü ayrılırken, Oktay Akbal Cumhuriyet'te kaldı ve 12 Mart çığırtkanlığı yaptı. Şimdi Oktay Akbal yine aynı yerde. Bu kez CHP çığırtkanlığı yapıyor. İşi gücü, çığırtkanlık yapmak.

İYİMSER BİR YAZAR

Oktay Akbal, çok yazdı. Sürekli olarak sosyalistlere akıl vermeye kalktı. Seçimlere girmeyin, Halk Partisi'ni destekleyin, şunu aday yapın, bunu yapmayın... Kimse Oktay Akbal'a, Oktay Akbal'ın baktığı gibi bakmadı. Nihayet bir yazar. İstediğini yazar. Bunun için para alıyor. Kimse Oktay Akbal'ın işçi sınıfının siyasal hareketine yöneltti̇ği eleştiri ve küfürleri de önemsemedi. Kırık bir plak gibi "umudumuz CHP, solumuz bölük pörçük" deyip durdu. Kendisine bunu iş edinmiş. Kendi dünyasında böylece Oktay Akbal oluyor.

Ama Oktay Akbal'ın dünyasının kendisine dar geldiği anlaşılıyor. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın seçim kampanyasını açarken yaptığı konuşmada yer alan "timsah gözyaşları" deyimini üzerine almış. Kendisini biraz önemsemiş. "Timsah gözyaşları" deyimi frenkçe imiş. Sosyalist bir partinin genel başkanı frenkçe bir deyimi nasıl ağzına alırmış? Alırsa partisi seçim yenilgisine uğrarmış. Kendisi daha önce bunu söylemiş. Şimdi söyledikleri ortaya çıkmış. Eskiden Türkiye İşçi Partisi'nin oyları daha çokmuş. Oktay Akbal buna çok üzülüyormuş. Fakat Halk Partisi'nin oy almasına da çok seviniyormuş.

GÖLGE ETMEYİN

12 Mart'tan sonra "sosyal demokrasi" olan CHP bir iyi iş gördü. İçki masalarında gevezelik olsun diye "sosyalistim" diyenlerin gerçek yerini bulmalarını sağladı. İşçi sınıfı hareketini bu tür gevezelerden arındırma işlevini üzerine aldı. Bunların içki masalarında veya aile sohbetlerinde daha ilginç görünebilmek için "sosyalistim" demelerine kimsenin bir sözü yok. Fakat okuyucu karşısına çıkarken biraz dikkatli olmak gerek. Üç yıl CHP'li, üç yıl cuntacı olan bir kimse nasıl sosyalist olur? Sosyalist olmak bu kadar kolay değil.

Böylesi gevezelerden işçi sınıfının politik hareketinin bir tek isteği var: Gölge etmesinler. Kendi işlerine baksınlar. Bir kimse "sosyalistim" demeden de CHP'li ya da cuntacı ya da her ikisi olabilir. Utanmasınlar. Utanıyorlarsa utandıkları işi yapmasınlar. Böyleleri, "CHP'liyim, cuntacıyım ya da hem CHP'li hem de cuntacıyım" diyerek utanç verici bir iş yapmış olmuyorlar. Asıl utanç verici olan, sosyalizm adına utanç verici olan, böylelerinin "sosyalistim" demesi. Sosyalist olmak o denli kolay değil.

KİM KAZANMIŞ?

Ne olursa olsun, biraz da gerçeği görsünler. CHP bu seçimi, genel seçim olarak niteledi. Yalnızca İstanbul'da Haziran seçiminde aldığı oyun yarısını aldı. Yalnızca İstanbul'da Haziran'da Halk Partisi'ne oy veren yarım milyona yakın işçi ve emekçi, bu seçimde CHP'ne oy vermedi. Plak çalanlar, plakçılar, biraz bunu düşünsünler.

Öyle kontenjan senatörlüğü düşünmekle, bunun kulisini yapmakla işler bitmiyor. Kontenjan senatörü de olunmuyor. Sola küfredip Ecevit'e ve Korutürk'e övgü düzmekle kontenjan senatörü olunmuyor. Bunu daha iyi yapanlar var. Şu anda Metin Toker daha iyi yapıyor. Ha gayret! Çok kalmadı. Ha gayret! Yolunuz açık olsun. Sosyalistlerin yolu çok açık.

AFRİKA, EMPERYALİZME KARŞI MÜCADELENİN GÜÇLÜ KALESİ OLACAKTIR

AFRİKA KITASI ÇAĞIMIZIN İKİ FARKLI POLİTİK VE TOPLUMSAL SİSTEMİNİN MÜCADELESİNİN SICAK NOKTALARI ARASINA GİRMİŞTİR. GERİLEYEN VE BUNALIM İÇİNDEKİ EMPERYALİST SİSTEM AFRİKA'DA SOSYALİZMİN DOĞUŞ OLGUSU İLE KARŞI KARŞIYADIR. SİSTEMİN GEDİKLERİ ARTTIKÇA, EMPERYALİSTLER VE İŞBİRLİKÇİLERİ SALDIRILARINI YOĞUNLAŞTIRMAKTADIRLAR

Angola'da Halk Kurtuluş Hareketi'nin zaferi, Afrika kıtasında ortaya yepyeni bir durum çıkarmıştır. Gine Bissao ve Cap Vert adaları bağımsızlığı için Afrika Partisi (PAIGC) ve Mozambik Kurtuluş Cephesi (FRELİMO)nin başarıları, Cap Vert, Gine Bissao ve Mozambik'in bağımsızlıklarına kavuşmaları, Angola Halk Cumhuriyeti'nin gelişip, durumunu güçlendirmesi, Afrika'da emperyalizmin egemenliğinde büyük gedikler meydana getirmiştir.

Bu gelişmeler ışığında, tek tek Afrika ülkelerinde ve kıtanın bütününde yürütülen mücadelede sınıfsal temeller giderek ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle Afrika çağımızın iki farklı politik ve toplumsal sisteminin mücadelesinin sıcak noktaları arasına girmiştir. Gerileyen ve bunalım içindeki emperyalist sistem, Afrika Kıtası'nda sosyalizmin doğuş olgusu ile karşı karşıya kalmıştır. Bu gelişim sonucu, özellikle Angola'dan sonra, emperyalizm Afrika halklarının iç işlerine doğrudan, gerektiğinde silahlı olarak, yeni müdahale olanakları aramakta, emperyalist sistemde açılan gedikleri kapatmak, bilinçlenen halkların mücadelesini geriye püskürtmek istemektedir.

EMPERYALİST GÜÇLERİN OLANAKLARI DARALIYOR

Afrika'yı öteden beri uçsuz bucaksız geniş alanlarda sömürülecek doğal kaynak ve 400 milyon kişilik emek gücü olarak gören emperyalizm bu gelişmeleri, elinde tuttuğu yeni sömürge mevzilerinden yönlendirilen yeni bağımlılık ilişkileri oluşturarak, engellemek istemektedir. Emperyalizm, Afrika'nın, 500 yıllık baskı ve yağmanın, sefalet koşullarının ortaya çıkardığı durumdan, egemenlik ve sömürüsünü devam ettirmek için yararlanmak istemekte. Afrika'nın karmaşık sosyal yapıları bu amaç için kendisine olanaklar tanımaktadır. Bölgecilik ve kabilecilik gibi olguların varlığı, emperyalizmin "böl ve yönet" yöntemine işlerlik kazandırmada yardımcı olmaktadır. Ancak Afrika kıtasında "modern devlet"ler geliştikçe de ülkenin geleceğini temsil eden, başta işçi sınıfı olmak üzere yeni toplumsal güçleri kontrol ve baskı altında tutmayı amaçlamaktadır.

Kıtanın kuzeyi ve güneyi dışındaki yörelerde işçi sınıfının yeni yeni oluşması ve politik olgunluğa henüz erişememesi, emperyalizme bu amaçlarını bir ölçüde gerçekleştirebilme olanakları vermektedir. Afrika ülkeleri ekonomilerinin emperyalizmin dayattığı koşullara bağımlı oluşu da emperyalizme belirli kolaylıklar sağlamaktadır. Ancak, gelişmeler, Sudan örneğinde olduğu gibi, gizlilik koşullarına rağmen politik yaşamda etkinliği yadsınamıyan bir komünist partinin varlığı, öteki Afrika ülkelerinde de ulusal bağımsızlık mücadelelerini köklü ekonomik ve toplumsal dönüşümlere yöneltebilecek bilimsel sosyalist partilerin oluşmasının yakın gündemde olduğunu göstermektedir.

Günümüzde uluslararası gelişmelere bakıldığında Birleşmiş Milletler üyelerinin üçte birini oluşturan Afrika ülkelerinin uluslararası planda daha etkin roller oynamaya başladığı gözlemlenmektedir. Bu ülkelerin önemli bir çoğunluğu, sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı bir yönelim içinde, bağlantısız ülkelerden oluşmaktadır. Bu ülkeler, dünyanın başka yörelerinden ülkelerle bir blok oluşturarak sayılarını 113 devlete çıkartmışlardır. Bu ülkeler, ekonomik bağımsızlık ve devletler arasında eşit, adil ilişkilere dayanan yeni bir uluslararası ekonomik düzen için mücadele etmektedirler. Bu ülkelerin Manilla Konferansında oluşturdukları platformla belirlenen program, emperyalist sistemin bunalımını kendi

Angola'da Paralı Askerler Yargılanıyor: Yargılanan Emperyalizm

ülkelerine ihraç etmesini önlemeye yönelik ortak talepler belirlemiştir.

Uluslararası düzeyde bu gelişim ve Afrika ülkelerindeki iç toplumsal gelişmeler, bu ülkeler arasında politik farklılaşmayı da giderek hızlandırmakta, taraflar kesin yerlerini almaya itilmektedirler. Böylelikle, emperyalizmin egemenliğine, yağmasına son vererek, ulusal egemenlik ve sosyal ilerleme yönünde girişimde bulunanlar ile, ülkelerinin geleceğini emperyalist sisteme daha sıkı bağlayıp, halklarını tekelci kapitalizmin sömürüsüne açan ülkeler arasında ayrılıklar iyice netleşmektedir.

EMPERYALİZMİN YENİ GİRİŞİMLERİ BAŞARISIZLIĞA MAHKUMDUR

Bu durumda emperyalizm, Afrika'da egemenliği altında tuttuğu ülkeleri diğer ülkelere karşı kullanmanın çabası içindedir. Güney Afrika'nın G.Afrika Cumhuriyeti ve Rodezya gibi ırkçı devletleri ile Suudi Arabistan, İsrail, Fas, Mısır, Sudan, Fildişi Sahili, Zaire gibi gerici rejimlerin iktidar oldukları ülkeler, başta Angola, Benin, Cezayir olmak üzere diğer Afrika ülkelerine karşı birer saldırı platformu olarak kullanılmak istenmektedir. Bu olgu Fransa, ABD, İngiltere gibi ülkelerden devşirilen paralı askerlerin öncülük ettikleri direkli saldırıların kaynaklarını açıkça göstermektedir. Saldırılar yalnızca bu ülkeleri baskı altında tutmayı değil, aynı zamanda "kaybedilmiş" alanları geri almayı da amaçlamaktadır. Fas ve Gabon'da tezgahlandığı saptanan Benin ve Comores'e yönelik silahlı saldırılar, yine Gabon ve Zaire'den Kongo Halk Cumhuriyetine, Zaire ve Güney Afrika Cumhuriyetinden Angola'ya yapılan saldırılar, bu tür saldırıların örnekleridir. Etyopya'nın Sudan yolu ile İngiliz askeri yardımı ile saldırıya uğraması, Rodezya'nın Mozambik'e saldırıları, Ortadoğu'da yaratılan son durum ve Cezayir'in Fas aracılığı ile sürekli tehdit altında tutulması bu çabalar arasında mutalaa edilmelidir.

Ancak, emperyalizmin bu gayretleri kolayca başarıya ulaşmamakta, Afrika kıtasının görünümünün değişmesini engelleyememektedir. Vietnam bozgunundan sonra ABD emperyalizminin başka halklara doğrudan müdahalesi çok güçleşmiştir. "Özel servislerin" çalışmaları, paralı asker kullanımı, bölgeci, kabileci hareketlerin ulusal hareketlere karşı kışkırtılmaları, MPLA örneğinde olduğu gibi, deneyimle, halk içinde sağlam kitle desteğine sahip örgütler karşısında yeterli olmamaktadır. Diğer yandan, ırkçı nitelikleri nedeniyle uluslararası planda tecrit olmuş Güney Afrika ve Rodezya ya da Zaire örneğinde olduğu gibi derin ekonomik ve sosyal bunalımlar içinde kıvranan ülkeler aracılığıyla yürütülen müdahaleler de etkin olamamaktadır.

AFRİKADA ULUSAL KURTULUŞ HAREKETLERİ GÜÇLENİYOR

Bugün Afrika'da ulusal bağımsızlıklarını kazanmış, yeni sömürgeciliğe karşı toplumsal kurtuluş mücadelesinde ileri adımlar atmış Somali, Cezayir, Madagaskar, Mozambik, Gine Bissao, Cap Vert, Benin gibi ülkelerin politik etkinlikleri ve sayıları fazlalaşmaktadır. Emperyalizme sıkıca bağlı, çokuluslu şirketlerin cirit attıkları ülkelerde ise bunalımlar ileri boyutlara ulaşmakta, bu ülkeler halklarını direnişe yöneltmektedir. Son aylarda Camerun ve Fildişi Sahilinde, ülke çapında genişleyen grevler ve üniversitelerdeki hareketler bu oluşuma örnektir.

Bu çerçeve içinde çetin politik kurtuluş mücadeleleri Afrika kıtasının dört bir yanına uzanmış durumdadır. Güney Afrika'dan Batı'da Sahara'ya, Doğu'da Eritre'ye, Cibuti ve Comor Adaları ile Kızıldeniz ve Hint Okyanusuna kadar kıtanın her yerini kapsamaktadır. Afrika halklarının bu mücadeleleri, başta sosyalist ülkeler olmak üzere dünyanın tüm demokratik güçlerinin aktif ve etkili desteğini yanında bulmaktadır.

SOSYALİST ÜLKELER ULUSAL KURTULUŞ HAREKETLERİNİN KARARLI DESTEKÇİSİDİR

Sosyalist ülkelerin, başta Sovyetler Birliği ve Küba'nın Angola'ya ulusal bağımsızlığı kazanmasında ve korumasında gösterdikleri üstün dayanışma örneği, Afrika halkları arasında büyük bir saygınlık yaratmıştır. Emperyalist ülkelerin yandaşlarını kullanarak, bu yardımları, Afrika Birliği Örgütüne (OUA) kınatma çabaları kesin bir başarısızlığa uğramıştır. Böylelikle anti-komünizm Afrika'da kesin bir darbe yiyerek, bilimsel sosyalist görüşler yeni mevziler kazanmaya başlamıştır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin Angola'dan sonra Mabutu rejimini de desteklemesi, maocu hareketlerin yenilgisini de çabuklaştırmıştır.

Bilimsel sosyalizmin bu gelişimi, emperyalizmin, Avrupa sosyal demokrasisini devreye sokma çabalarını da birlikte getirmiştir. Bu çerçeve içinde Senegal'de gerici Senghor rejiminin iktidar partisi "Senegal Halkları Birliği" 1976 Kasım'ında sosyalist enternasyonale katılmıştır. Alman SPD bu çabalarda her zamanki gibi öncü rol oynamaktadır. Çeşitli ülkelerde Friedrich Ebert Vakfı Afrika ülkelerine reformist görüşten yönetici yetiştirme için kesenin ağzını açmıştır. Ulusal Kurtuluş Hareketleri de İskandinav ülkeleri sosyal demokrat partileri ile politik ve ideolojik etkinlik alanına alınmak istenmektedir.

Emperyalizmin Afrika halklarını silahlı saldırı, baskı, ya da politik, ideolojik etki altına alma, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerini engelleme çabaları, dünyanın her yerinde olduğu gibi Afrika'da da mutlaka boşa çıkarılacak; zafer, demokratik, ilerici, yurtsever güçlerin olacaktır.

MEKSİKA'DA DEMOKRATİK GÜÇLERİN BAŞARISI

Son günlerde Meksika'da demokratik güçler yeni bir başarı kazandılar. Ülke anayasasında gerçekleştirilen bir değişiklik ile siyasal partilerin çalışmalarında yeni özgürlükler kazanıldı. Meksika Komünist Partisi de diğer partilerle birlikte, bu anayasa değişikliği ile yasal haklarına kavuştu.

BUNALIM KARŞISINDA FARKLI YAKLAŞIMLAR

Meksika'da gerçekleşen bu değişiklerin temeli ülkenin içine itildiği ekonomik, sosyal ve politik bunalımdan kaynaklanmaktadır. Geçtiğimiz yıl içinde Devlet başkanı Jose Lopez Portillo, ekonomik bunalımdan çıkış amacıyla "rasyonel ve makul" bir proje diye adlandırdığı önerilerde bulunmuştu. Söz konusu proje, Meksika Komünist Partisi için, emperyalizme bağlı büyük burjuvazinin bunalımın emekçilerin sırtına yüklenmesi, sermayenin yoğunlaşması ve tekelleşmenin gelişmesi için sürdürdüğü politikanın ifadesinden başka bir şey değildi. M.K.P'nin ülkenin içinde bulunduğu bunalıma çözüm önerisi ise bambaşka bir politik içeriğe sahipti. MKP yabanca sermaye yatırımlarının sıkı bir şekilde denetlenmesini ve kısıtlanmasını, kâr transferlerinin kontrolünü, özel bankaların ve gıda, ilaç endüstrisi gibi emekçilerin günlük yaşamları ile ilgili sanayi sektörlerinin devletleştirilmesini, demokratik bir vergi reformunun gerçekleştirilmesini, ücretlerin fiyat artışlarıyla oranlı olarak ayarlanmasını sağlıyacak düzenlemenin yapılmasını ve devletin toplumsal hizmet harcamalarının arttırılmasını öngörüyordu.

PRATİK HAKLI OLANI GÖSTERDİ

Meksika'da mevcut iktidarın projesine uygun olarak uyguladığı politika, ülkenin içinde olduğu bunalımı derinleştirmekten başka sonuç vermezken, işçi ve emekçilerin bu politikaya karşı direniş hareketleri de önemli boyutlar kazanmıştır. Eylül ayında yayınlanan resmi bir rapor, üretimde ve gerçek ücretlerde düşüşü, işsizliğin, fiyatların, enflasyonun ve dış ticaret açığının sürekli artışını belgelemekteydi.

DEMOKRASİ İÇİN OLUMLU GELİŞME

İşte ülkenin içinde bulunduğu zor koşullarda iktidardaki "Resmi Devrimci Parti", ülkenin politik yaşamındaki fiili tekelci durumuna son verme gereğini duymuştur. Bu gereğin duyulmasında, başta MKP olmak üzere ülke içindeki tüm demokratik güçlerin mücadelelerinin etkinliği ve bu mücadelenin haklılığı en önemli faktördür.

Anayasada ve seçim yasasında yapılan son değişiklikler, başta MKP olmak üzere, politik partilerin seçimlere katılabilmeleri ve Devletin kitle iletişim araçlarından yararlanabilmeleri haklarını getirmektedir. İleri, demokratik bir adım olan bu gelişmenin henüz demokrasi güçlerinin tüm özlemlerini karşılamaktan uzak olduğu da bir gerçektir. Özellikle, toplu gösteri ve yürüyüş hakkının ve sendikal hakların henüz önemli kısıtlamalara konu olması, demokratik hak ve özgürlükler yolunda atılacak adımlar olduğunu göstermektedir. Ayrıca, yeni seçim yasası, seçilecek 400 milletvekilinden 300'ünün çoğunluk sistemiyle, geri kalan 100 milletvekilinin ise nisbi temsile göre seçilmelerini öngörmektedir. İktidar partisinin mevcut olanakları ve yasal planda ayrıcalıkları bu 300 milletvekilinin seçiminde kendisine şimdiden fiili bir üstünlük sağlamaktadır. İşte tüm bu nedenlerle MKP son gelişmeyi % 25 demokrasi olarak nitelemiştir.

MEKSİKA KOMÜNİST PARTİSİ VE DEMOKRASİ MÜCADELESİ

MKP bu yeni durumu, başlangıç olarak bir kazanç olarak nitelendirmekte ve ülkenin politik yaşamında daha ileri mevzilere ulaşmada değerlendirilmesi gereken olanaklar olarak soruna yaklaşmaktadır. Bu konuda gelecek için MKP' nin stratejisi açık bir biçimde belirlenmiştir. Parti genel sekreteri Arnoldo Martinez Verdugo bu stratejiyi şöyle ifade etmekteydi; "Hareket noktamız, demokrasiyi en son sonuçlarına kadar götürecek sürekli bir mücadeledir. Bu, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin kitlesel olarak politik yaşamın bütün alanlarına katılmasını, işçilerin kapitalizme karşı en geniş bir biçimde mücadele yürütmesini sağlayacak, başta köylüler olmak üzere doğal müttefikleri ile birlikte gerçekten hakim sınıf haline gelmesini ve burjuvaziyi politik iktidardan uzaklaştıracak ve ekonomik ilişkileri köklü olarak değiştirecek koşulları yaratılmasını içerir. Bu sözlerimle, sınıf mücadelesini, sosyalizmin kurulması da dahil, sosyalizme kadar demokratik yollarla yürütmeyi tercih ettiğimizi, anlatmak istiyorum. Ve özlediğimiz demokrasinin kapitalizmin gerçekleştirmediği ve hiçbir zaman gerçekleştiremiyeceği bir demokrasi olduğunu söylemek istiyorum."

Amaç ve stratejisini böyle belirleyen MKP'nin şu andı 25 000'i aşkın üyesi bulunmakta. Yeni durum ışığında parti 1978 yılı için üye sayısını 100 bine çıkartmayı amaçlamakta. Bugünden Meksika'da sol'un en güçlü ve etkili örgütü olan partinin bu hedefine ulaşması beklenmekte. Bu hedefe erişilmesinin ise başta işçi ve emekçiler olmak üzere Meksika toplumunun geleceği için, demokrasi için, en büyük güvence olduğundan kuşku bulunmamalı.

Uzun yıllar Türkiye'de bir umut yaşatıldı. "Küçük Amerika" olmak. Türkiye "küçük Amerika" olamadı. Ama Türkiye'de Amerikalı benzerlerinden çok farklı yaşamıyan parababaları yaratıldı. Çünkü Türkiye'de kapitalizm gelişti. Kapitalizmin gelişmesi yalnızca parababası zenginleri yaratmaz. Kapitalizm daha çok sefalet ve yoksulluk yaratır. Kapitalizmin en çok geliştiği ülke olan Amerika, kapitalizmin ülkenin işçi ve emekçilerine neler getirdiğinin örneğini de veriyor. ABD'de yirmi beş milyon kişinin, yani toplam nüfusun % 11'inin yoksulluk ve sefalet koşullarında yaşadığı açıklandı. Hem de açıklayan "beynelmilel komünizm" değil, ABD'nin kendi resmi makamları.

Bugün ABD'de, mevcut koşullar içinde bir ailenin yıllık geliri 5815 doların altında ise, bu ailenin yoksul olduğu, sefalet koşullarında yaşadığı kabulleniliyor. Bu "sefalet sınırı" başkalarının koyduğu bir sınır değil, bizzat ABD makamlarının kendilerinin kabul etmek zorunda kaldıkları bir sınır.

ABD'de resmi sayım bürosu (Census Bureau) ülke ile ilgili istatistikleri hazırlayıp, yayınlayan resmi bir kuruluş. Bu büronun ekim ayı sonunda açıkladığı istatistikler "Hür ve müreffeh" Amerika Birleşik Devletlerinde 25 milyon kişinin yukarıda söylenen sefalet koşulları sınırının altında gelire sahip olduğunu gösteriyor.

RÜYA DEĞİL, SEFALET ÜLKESİ

Bu istatistiklerin incelenmesi, kapitalizmin, en geliştiği yerde bile gizlenilmeye çalışılan bazı erdemlerini de göstermesi açısından önem taşıyor. Aynı istatistikler, ABD'de yaşıyan siyah ırktan insanların diğerlerinden daha fazla bu sefalet koşullarına itildiğini göstermekte. İstatistiklere göre ABD'de yaşıyan siyahların 7,6 milyonu yani %33 ü bu alt sınırın çok aşağısında gelir düzeyine sahip ailelerden oluşuyor. Bu yoksulluk ve sefaletin giderek arttığı da yine istatistiklerden gönülmekte. 1975 ten 1977 ye kadar geçen sürede aradaki fark % 0,7 yi bulmakta.

Kapitalizmin övünç kaynağı (!) "Amerikan Demokrasi"sinin dayandığı temelleri görmek içinde bu istatistikler oldukça ilginç bilgiler edinmemize yarıyorlar. Bunun için ırk farklılığına dayanan verilere bir göz atmak yeterli oluyor. Her ırktan parababaları çıkarıldıktan sonra, ailelerin ortalama yıllık gelirleri ele alındığında bu rakamın 14,958 olduğu görülüyor. Beyaz ırktan ailelerin geliri ortalaması ise 15,537 dolar. Latin Amerika asıllı ailelerde bu rakam 10, 259'a, siyahlarda ise 9, 242 ye düşmekte. Bu rakamlar, kapitalizmin işçi ve emekçilere en gelişmiş düzeyinde bile neler getirdiğini göstermekle kalmıyor, başka bir konuyada ışık tutuyor. Tüm dünyada "insan hakları" nın şampiyonluğunu yapmaya cüret eden Amerika'nın kendi içinde, insanların, insan olarak değilde, derilerinin rengine göre muamele gördüğünü ortaya koyuyor.

OTOBÜS: ÇAĞDAŞ BİR TRAJEDİ

Uluslararası yarışmalarda 6 ödül kazamış olan Otobüs filmi, sansür duvarını Danıştay kararı ile aşarak İstanbul Sinemalarında gösterilmeye başlandı.

Senaryosu Tunç Okan tarafından yazılan filmin, yönetmenliğini de Tunç Okan yapmış. Kamera Güneş Karabuda, müzik Zülfü Livaneli, Pierre Favri, Leon Françioli. Filmin Tunç Okan ve Tuncel Kurtiz dışındaki diğer Türk oyuncuları İsveç'de çalışan işçilerimiz...

Otobüs, dış basında ve Türkiye'de kendisinden söz ettirmiş bir film... Örneğin FKP Merkez Yayın Organı Humanité'de, yorumcu şöyle diyor: "Bir sanat şaheseri. Üç defa gördüm. Bu yeni ses, geçerli modalara en ufak bir tavizde bulunmadan kendine özgü bir güç ortaya koyuyor"

Otobüs'de kendi vatandaşları tarafından aldatılan ve pasaportsuz ve beş parasız Stocholm'un ortasında terk edilen 9 Türkiyeli işçinin öyküsü anlatılıyor:

"Stocholm'un ortasında ünlü Kulturhuset alanının üzerinde eski ve hurda bir otobüs, perdeleri sıkı sıkıya çekilmiş bir halde durmaktadır. Üzerinde trafiğin ve park etmenin bile yasak olduğu meydandaki bu garip yaratık gelip geçenler ve polis tarafından şaşkınlık ve öfke ile seyredilmektedir.

Ama hiç kimse modern meydanın estetiğini bozan bu hurda yığınının içinde 9 kişinin bulunduğunun farkında değildir. Korkudan dışarı çıkamayan, otobüsün içine saklanmış bu 9 kişi şoförleri tarafından iş bulma umuduyla kandırılmış, sonra da tüm paraları ve pasaportları alınarak meydanın üzerine bırakılmış Türk işçileridir.

Dokuz Türk işçisi ancak gece karanlığı basıp, ortalıkta kimseler kalmadığı zaman Otobüs'ten inmeye cesaret edebilirler. Oysa Stocholm'un soğuk ve loş sokaklarında onları tanımadıkları çok şey beklemektedir.

OTOBÜS, içindeki 9 kişiyle birlikte batının tüketim toplumuna tutulmuş bir aynadır. Meydandaki Otobüs'ün serüveni bir Perşembe günü öğleden sonra başlar ve Cumartesi sabahı sona erer."

Otobüs, özenli ve iyi niyetli bir çalışmanın ürünü Teknik açıdan gerçekten üstün bir yapıt.. Otobüs, gerçekçi bir sergileme. Ancak, her şeyi tam bir film diyemiyoruz. Sorunun sınıfsal özüne tam yaklaşılamamış. Var olan çarpıklıkların eleştirel bir gözle sergilenmesiyle yetinilmiş. Ancak, herkesten herşeyi bir anda beklememek gerektiğini de biliyoruz. Otobüs Tunç Okan'ın yönetmenlik uğraşında olumlu ve başarılı bir başlangıç. Arkasının geleceğini umid ediyoruz...

SFS bir film kütüphanesi olmayı amaçlamaktadır

Ankara'da dünya ve ülkemiz sinemasında önemli yeri olan filmleri uygun koşullarla izleyiciye sunma amacını taşıyan bir "Sanat Filmleri Sineması" nın çalışmalarına başladığı bildirilmiştir. Gösteri programında ilk olarak ünlü Sovyet sinemacısı Chukray'ın "Askerin Türküsü" adlı filmi yer almaktadır. Daha sonraki haftada ise "İşçi Kültür Derneği" ile de işbirliği yapılarak, çağdaş Sovyet romancısı Yuri Bondarev'in dilimizde de yayımlanan ve büyük ilgi gören eserinden sinemalaştırılan "Sıcak Kar" gösterilecektir. Gösteri programında bundan sonra Truffaut'nun "400 Darbe" adlı filmi yer almaktadır.

Ayrıca, çocuk filmleri gösterilerinin yapılacağı bildirilmektedir. Bu programda ise "Kanada Çocuk Filmleri Gösterisi" ile "Robinson Crusoe" adlı Sovyet yapımı bir çocuk filminin yer aldığı öğrenilmiştir.

Aşağıda, "Sanat Filmleri Sineması"nın kurucularından Rana Cabbar' dan aldığımız bilgileri sunuyoruz:

■ *Sanat filmleri sinemasının kuruluş amacı nedir?*

○ Sanat filmleri sineması halkımızın, sinema meraklılarının eski sanatsal filmleri izleyememiş genç kuşakların, Türkiye'de yerli film olarak, dünyada klasik sinema sanatı örneklerini izleyebileceği, yararlanabileceği bir sanat kuruluşu, bir film kütüphanesi olmayı amaçlamaktadır.

■ *Bu yıl özellikle ne tür filmleri göstermeyi amaçlıyorsunuz?*

○ Sanat filmleri sinemasının film dağarcığını, geçmiş yıllarda sinemalarda oynamış, oynadığı devirde ilerici bir görev yapmış filmler, klasik sinema örnekleri, yeni vizyon yerli ve yabancı filmler oluşturmaktadır. Biz bu tür filmleri belli bir sanatsal ve ilerici seçimden geçirerek sergiliyoruz. Bundan başka çocuk filmlerimiz de var.

■ *Çocuk filmleri dediniz. Bunu biraz açar mısınız?*

○ Sanat filmleri sineması çocukların eğitimine kültürel açıdan katkıda bulunmayı amaçlıyor. Bu nedenle dünyada sinema sanatı açısından belirginleşmiş çocuk klasiklerini, ünlü karton film ustalarının yapıtlarını belli haftalar içinde sunacaktır.

■ *Gösterilerinizi haftada kaç kez ve nerede sürdürüyorsunuz?*

○ Gösterilerimizi Ankara Sanat Tiyatrosu'nun oyunlarını sürdürdüğü Menekşe Sokağındaki Menekşe sinemasında sürdürüyoruz. Cumartesi saat 13.00' de ve Pazar günleri saat 11.00'de çocuk filmleri oynatıyoruz. Pazartesi günleri 14.30, 16.30, 18.30'da sanat filmleri oynatıyoruz. Deneme çalışmalarımız şimdilik haftada 3 gün, ancak halkın ilgi ve talebiyle bu çalışmalarımız daha da genişleyebilecektir.

■ *Gösterilerinizi üyelerle mi sürdüreceksiniz, herkes yararlanabilecek mi? Giriş ücreti ne kadar?*

○ Gösterilerimiz herkese açık, isteyen çalışmalara abone olabilir. Abone olabilenlere doğal olarak belli bir indirim sağlıyoruz. Son zamlarla oluşan hayat pahalılığını dikkate alarak giriş düşük tutuldu. Bu fedakarlığımız gösterilerimizi geniş kitleye yayma amacını taşıyor. Şöyle ki tam 10.00, çocuk 7,50 liradır.

SANATIN ÖZGÜR DİLİ

Adalet AĞAOĞLU

Tunç Okan'ın ilk filmi Otobüs'ü gördüm ve bu filmin sinemamız açısından her anlamda özgür bir yapım olduğunu düşündüm.

Dış ülkelerde çeşitli ödüller almasına karşın ülkemizde gösterilmesi yasaklanan Otobüs ancak Danıştay'ın yasaklama kararını ortadan kaldırmasıyla Türk seyircisinin karşısına çıkabiliyor. Ama banasorarsanız Otobüs Danıştay'ın katkısının yanısıra engelleme kararını kendi gücüyle de yenmiştir. Sinemacılarımızın bir süre önce o çağdışı, abuk sabuk, karacahil ve karamaşa yeni sansür yönetmeliğine karşı haklı yürüyüşlerinden daha güçlü bir yürüyüş bu filmin kendi bağrında, sanatın kendi özgür yollarında gerçekleştirilmiştir. Otobüs'ün çağdaş sinema dili açısından özgün olup olmadığını, başardıklarının yanında pek az yer tutan (o da salt kameranın kendine tutkusunun zaman zaman filme tutkusunu aşmasından ileri gelen) aksamalarını tartışmayacağım burada. Sinemacılarımızın yeni sansür yönetmeliğine karşı giriştikleri haklı direnmenin ardından görme olanağını bulduğumuz bu filmin her şeyden önce kendi korkusunu yenmiş bir yapım olduğunu söyleyeceğim. Kendi içinde, sanatın özgür diline sahip bir yapım olduğunu.

Otobüs ilk bakışta 'Batı' dünyasında kurtuluş aramaya çıkmış tutamaksız,dayanaksız geri kalmış ülke insanlarına eğilmek gibi güncel bir konuya uzanıyor. Gerçekte ise gidenlerle gidilen yer, o yerin insanları arasındaki çatışmanın seyirciye sinema diliyle aktarılışı, yapımı güncelin kaba çizgilerinden kurtarmaya yetiyor. Film kendi sanatsal dilini özgürce kullandığı için, yapımın boyutları yerelliği aşıp evrenselliğe ulaştığı gibi, Türkiye dışında geliştirdiği olayı Türkiye'nin ana sorunlarından birine taşımayı, ulusallaştırmayı da başarıyor. Otobüs bize, sözümona çağdaş uygarlık denen 'Batı Uygarlığı' önünde başı eğik, güvensiz, kendini pek çok küçük gören ezik insanların bir Batı kentindeki birkaç günlük yaşamlarını gösteriyor. Ama bu birkaç günlük yaşam, yine kendisini pek çok küçük gören, parayla her kapının açılacağı öğretisine beceriksizce bulaşmış birinin de katkısıyla (yalnız bu kez o birinin kendine gilvensizliği kendine aşırı güveniyormuş biçiminde yansıtılarak) azgelişmiş ülke insanlarının değerleri ile kapitalist dünya değerlerinin derin çatışmasını seyirciye aktarmaya yetiyor. Bu arada uzlaşmasız çatışmadan çıkan yeni değeri vurgulamaya da. Yapım bu yeni değeri, kendine güvenleri, bilinen pek çok nedenle sıfıra indirilmiş insanları 'barbar' sayan 'Batılı'nın gerçek barbarlığını, yozluğunu, kapitalist düzenin bencilliğini iyi seçilmiş duraklarla seyirciye aktararak üretiyor. Bu gerçek seyircinin bilincine, filmin asal dokusunu oluşturan kara-gülmeceyle aktarılıyor. Yapımcı bu asal dokuya ne kötümserlik damgası yemekten korkarak bol ölçüde pembelik sokuşturmuş, ne o güvensiz gerikalmış ülke insanlarını, içine fırlatıldıkları yoz batı uygarlığını kitaplardan derleme üç devrimci söz, beş demir yumrukla yere seren yüce kahramanlar olarak göstermiş. Yine de siz, daha doğrusu bu nedenle siz, filmi izlerken parçalanmış insanın hangi sistemin ürettiği insan olduğunu görmekte, o sistemi öğürmekte ve o sistemin kurbanları yanında yer almaktasınız. Çünkü Otobüs şovence duyguları körüklemeye yüz vermediği gibi, bu özlemler yönünde izleyiciden ucuz ve kolay alkış toplamaya da sırt çevirmiştir. Bu filmde ilericilik, devrimcilik adına devrim ticareti yapmaya yer yok. Bu film, dilini bilmediklери, bireyci tutum ve tutkularla donanmış hasta bir toplumda bocalayan insanların içindeki saf, bozulmamış tohumu izleyiciye sezdirdiği, bu tohumu sevdirdiği için devrimci, ilerici bir yapım. Bundan öte, bundan önemli olarak bu film, sinema sanatının dilini iyi kullandığı için ilerici, devrimci bir yapım. Bu yapımda konuşmalar, söz en aza indirilmiştir. Türkçenin başka ülkelerde anlaşılmazlığı engeli, sinemanın anlatım olanakları kullanılarak ve bu kullanım izleyicinin kafasına vurulmadan aşılmıştır. Bu noktada Otobüs iki kez evrensellik kazanıyor. Birincisi, yalnız Türkiye'den 'Batı'ya kurtuluş aramaya giden işçilerin dramını değil, bütün gerikalmış ülkelerden bütün kapitalist ülkelere giden insanların dramını, bu insanların o ülkelerde bir hurda otobüsün içinde 'tecrit' edilip kaldıklarını göstererek. İkincisi, bu 'tecrit' edilmişliği herhangi bir ülke diliyle değil, daha çok sinema sanatının diliyle aktarmayı yeğleyerek. Bu nedenle Otobüs iki kez evrenselleştiği gibi, iki kez sanatın özgür dilinden yararlanmış oluyor. Bundan sonra olacaklar, bundan sonra gelecekler; sansür, baskı, yasaklanma; ne olursa olsun, yapım öncelikle kendini varetmiştir. Kendinden önceki birkaç örnek gibi ilk elde Yeşilçam'ın şu ya da bu nedenle yıllardır kendi üstüne kendi elleriyle de koyduğu ağır baskıyı kaldırmış, sinemamızın kendi çevresine çektiği, savunusunu da "Halkımız böyle seviyor, böyle istiyor"da bulduğu ucuz, çirkin çemberi kırmıştır. Sinemamız açısından şimdi karşımızda duran bu çok ender ve yeni örnekten yola çıkarak sanatın özgür diline yeniden dönmekte yarar var. Önümüzdeki bu örnek de gösteriyor ki, sanatın, düşüncenin özgürlüğünü savunmak, bu özgürlüğe sahip çıkmak için yürümek, açık oturumlar düzenlemek "bize özgürlüğümüzü verin" demek gerekli olsa da, yeterli değil. O özgürlüğü yapımlarla, ürünlerle de istemek gerek. Kullanarak istemek gerek. Özgür yaratının düşüncemizi, sanatımızı nasıl zenginleştireceğini kanıtlayarak almak gerek.

Sinemacılarımız o abuk sabuk yeni sansür yönetmeliğine karşı yürüdüler. İlk kez baskıya karşı birleşerek yürüdüler. Basın toplantıları, açık oturumlar, forumlar düzenlediler. Hepimizin olan bu haklı davayı kamuoyuna yansıtmakta, onları yanlarına almakta bütün olanaklarını ellerinden geldiğince kullandılar. Bu direnişlerinde düşünce özgürlüğünden yana olan, düşünceye, sanata baskının zamandışılığına inanan hemen bütün kuruluşları, örgütleri, kişileri yanlarında buldular. Ama iş burada bitmemeli. Bununla yetinilmemeli. Sinemacılarımızın kendi üstlerinde kendi elleriyle kurdukları baskıyı, sansürü yıkmak için de savaşmaları gerek. Yılların biriktirdiği kolaylıklardan, korkaklıklardan, yozluklardan, günün getirdiği yeni durumlar karşısındaki bocalamalardan da arınmak için çabalamak gerek. Yürüyüşlerde, forumlarda "Özgürlük istiyoruz", "Başımızda polis istemiyoruz" demek iyi ve gerekli elbet. Ama düzenin, ekonomik ve pazar sorunu baskısı dışında temelde bir sanatçı için iki tür baskısı daha söz konusu: Birincisi dıştan, sizin gibi düşünmeyenlerden gelen baskı. İkincisi, baskıya uğraya uğraya sanatçının da, kendisinin bile farkında olmadan kendi üstünde kurduğu baskı. Yani beyninde bir takım sansür hücrelerinin belirmesi. Bu ikincisine karşı durmak, birincisiyle savaşmaktan daha güç. Bu nedenle bu ikinci tür baskı çok daha tehlikeli. Birincisiyle savaşmadan ikincisini altetmek olacak iş değil ama, insanın kendi içinde baskıcı, faşist bir savcı oluşması da mahkemelerde rastlanabilecek kara yüzlü yargıçlardan, film setlerinde nöbet tutan polis efendilerden de daha utanılası birşey.

Otobüs'ten sözettiğimiz için yine Yeşilçam'a döneceğim. Yeşilçam gerçekten özgür olmak istiyorsa, çağdışı yasa ve yönetmeliklere karşı savaşı gerçekten içten, ilerici ve devrimci bir yöndeyse bu savaş beyinlerde oluşmuş sansür hücrelerine karşı da aynı titizlikle yürütülmelidir. Bu savaş, sinema sanatımızın kekemeleşmiş dilini açmaya karşı da verilmelidir. Otobüs örneği, tıpkı sinemamızın başarılı birkaç yapımı gibi, sanatın özgür dilinin ergeç önündeki engelleri aşacağının en son kanıtıdır. Ayrıca tarih, yinelemek de olsa bir kez daha belirtelim, sanatın özgür diline makas işlemeyeceğine değgin zenginliklerle dolu.

Devrimci sinemamız mı? Bakalım: O yine (geçende bir fırsatta bana anlatıldığı gibi) sarhoş karateciden kurtarıcı, umut taşıyıcı kahraman çıkarmaya yeltenmeyen ya da 'tecrit' edilmiş köhne bir otobüsün içinde halk kurtarmayan yapımlar üstünde duruyor. Henüz tek ayak üstünde de olsa...

ALAIN GHERTMAN
"FRANCE NOUVELE"

